

Plenum

Onsdag 19.10.2022 kl. 13.59—20.58

5. Statsrådets redogörelse om en klimatplan för markanvändningssektorn

Statsrådets redogörelse SRR 7/2022 rd

Remissdebatt

Talman Matti Vanhanen: Ärende 5 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till jord- och skogsbruksutskottet, som ekonomiutskottet och miljöutskottet ska lämna utlåtande till.

Efter jord- och skogsbruksminister Antti Kurvinens presentationsanförande följer en snabbdebatt i fråga om de anföranden som ledamöterna anmält sig för på förhand. Debatten inleds med en gruppanföranderunda där anförandena får vara högst fem minuter långa. Övriga anföranden som ledamöterna anmält sig för på förhand får vara högst fem minuter långa. Talmanskonferensen rekommenderar att även de anföranden som hålls efter snabbdebatten är högst fem minuter långa. Dessutom kan jag ge ordet för repliker enligt eget övervägande.

För remissdebattens första del reserveras högst två timmar. — Debatt, minister Kurvinen.

Debatt

14.43 Maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen (esittelypuheenvuoro): Herra puhemies! Laajasti niin Euroopassa kuin Suomessa käydään keskustelua siitä, ovatko maatalous ja metsätalous, uusiutuvien luonnonvarojen käyttö, syynä ja ovatko ne ongelma ilmastokriisissä vai ovatko ne jotakin muuta. Mielestäni ne ovat jotakin muuta. Maatalous ja metsätalous ja niiden alojen asiantuntijat ja ammattilaiset ovat osa ratkaisua ilmastokriisiin ja niihin haasteisiin, mitä luontokatoon ja ympäristön tilaan liittyy globaalisti.

Aivan keskeinen kokonaisuus osana ilmastopolitiikkaa on se, miten me harjoitamme maa- ja metsätalouspolitiikkaa, ja samoin uusiutuvat luonnonvarat. Meidän maa- ja metsätaloutemme on aivan keskeinen osa Suomen kansantaloutta, osa työtä ja toimeentuloa, ja tässä tilanteessa, jossa Venäjä käy laitonta hyökkäyssotaansa Ukrainassa, entistä isompi osa meidän huoltovarmuuttamme ja omavaraisuuttamme.

Huoltovarmuus ja päästöjen vähentäminen eivät ole mahdollisia, ellei Suomi ole kauttaaltaan elinvoimainen. Ilmastopolitiikassa ja ympäristöpolitiikassa ei koskaan saa unohtaa tätä tunnettua kolmiota: tarvitsemme ympäristöstä huolehtimisen, tarvitsemme taloudesta huolehtimisen ja tarvitsemme sosiaalisesta hyvinvoinnista huolehtimisen. Jos joku niistä kolmion kolmesta kulmasta sortuu, emme voi tehdä kokonaiskestävää politiikkaa. Jos ihmisten sosiaaliset olot heikkenevät, silloin ei ole voimavaroja luonnon- ja ilmastonsuojeluun, ja tarvitsemme talouden kehitystä puhtaisiin teknologioihin, jotta ilmastokriisi saadaan ratkaistua. Koko Suomi on pidettävä asuttuna, jotta kotimaisia luonnonvarojam-

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

me pystytään kestävästi hyödyntämään jatkossakin. Luonnonvaroja Suomessa ei voi eikä saa museoida.

Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma, jota nyt käsittelemme, on ensimmäinen koko maankäyttösektorin kattava suunnitelma. Maankäyttösektori on kytketty hallitusohjelman mukaisesti entistä tiiviimmin osaksi kansallisen ilmasto- ja energiapolitiikan suunnittelua ja toimeenpanoa. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma kokoaa yhteen vaikuttavat, kustannustehokkaat ja oikeudenmukaiset keinot maatalousmaan, metsätalouden ja muun maankäytön päästöjen vähentämiseksi ja hiilinielujen ja -varastojen vahvistamiseksi sekä sopeutumiseksi ilmastomuutokseen.

Puhemies! Kuten sanoin, maa- ja metsätalous on mielestäni pääasiassa osa ratkaisua ilmastomuutokseen. Voisi sanoa niin, että maanviljelijät ja metsäammattilaiset ovat olleet aina trendikkäällä sanalla sanottuna ”ilmastoviisaita”. He ovat aina tienneet, miten luonnon kiertokulku toimii, ja osanneet ottaa siitä hyödyn irti viljellen ja varjellen. Tätä osamista tulee hyödyntää myöskin ilmastomuutoksen torjunnassa ja siihen sopeutumisessa jatkossa.

Kun ilmastotoimet toteutetaan oikeudenmukaisesti, voi myöskin tulla uutta bisnestä, uutta yrittäjyyttä ja uutta työtä siitä muutoksesta, mitä tehdään, ja myöskin niitä haluan olla rakentamassa. Yksi hyvä tekijä tässä olisi hiilimarkkinoitten luominen. Tällaisissa hiilipörssissä viljelijät ja maanomistajat voisivat myydä tekemiään maankäytön päästövähennyksiä. Hiilipörssin rahoittajia olisivat yritykset, jotka vapaaehtoisesti haluaisivat kompensoida omia hiilidioksidipäästöjään. Tällaisissa hiilipörssissä viljelijät tai maanomistajat saisivat päästöjen vähentämisestä korvauksen yritykseltä ja yritys pääsisi lähemmäksi omia ilmasto- ja ympäristötavoitteitaan. Esimerkiksi elintarvikeketjussa päästövähennykset voitaisiin tehdä niin, että alkutuottaja saa rahallisen hyödyn niistä toimenpiteistä itselleen. Haluankin edistää vapaaehtoisia hiilimarkkinoita ja olen ministerikaudellani maa- ja metsätalousministeriössä laittanut tätä työtä eteenpäin. Koskaan emme saa unohtaa ympäristö- ja ilmastopolitiikassa oikeudenmukaisuutta, koska jos näitä toimia ei ole kohdennettu oikeudenmukaisesti, ne eivät ole myöskään vaikuttavia eikä niitä haluta toteuttaa ja täytäntöön panna. On aina pidettävä kiinni sosiaalisesta ja alueellista oikeudenmukaisuudesta ilmastopolitiikassa.

Arvoisa puhemies! Hieman tämän käsittelyssä olevan suunnitelman valmistelusta: Valmistelua tukemaan perustettiin työryhmä helmikuussa 2021. Mukana oli niin keskeisten ministeriöiden virkamiehiä kuin Ilmastopaneelin asiantuntijajäseniä. Työssä on hyödynnetty parasta käytettävissä olevaa tietoa, selvityksiä, skenaariotarkasteluja ja eri asiantuntijoiden lausuntoja. On tehty myös vahvaa vuorovaikutusta eri sidosryhmien ja toimijoiden kanssa tämän suunnitelman osalta ja tämmöisiä vuorovaikutustilaisuuksiakin järjestetty ja kerätty niistä palautetta ja sitä palautetta analysoitu. Suunnitelmaa viimeisteltäessä otettiin huomioon lausuntokierroksella saadut palautteet.

Suunnitelmassa on keskeisiä sisältöjä. Maankäyttösektorin keskeisiä ilmastotoimenpiteitä on jo käynnissä tällä hetkellä. Niistä monet liittyvät metsien parempaan käsittelyyn, kuten joutoalueiden metsitystukeen, tuhkalannoitukseen turvemaametsissä ja Metsähallituksen omistajapolitiikan uudistamiseen. Lisäksi merkittävä Hiilestä kiinni -tutkimus- ja kehittämistoiminta on maa- ja metsätalousministeriön sektorilla menossa. Muita suunnitelmaan kirjattuja toimenpiteitä ovat esimerkiksi turvepeltojen, suonpohjien ja suometsien ilmastokestävän käytön edistäminen, metsien kasvun, hiilensidonnan ja hiilen varastoinnin edistäminen sekä metsäkadon ehkäiseminen. Maatalousmaiden, mukaan lukien turvepel-

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

tojen, hiilidioksidipäästöjä vähennetään kansallisilla ja Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan mukaisilla viljelytoimilla. Suunnitelmalla edistetään myös äsken kuvaamaa hiilimarkkinoiden kehitystä.

Ilmastotoimien toimeenpano on erittäin pitkäjänteistä työtä, joten tulevina vuosina on keskeistä saada tästä suunnitelmasta konkreettisia hankkeita, jotka toteutuvat. Tämä suunnitelma sinänsä ei vielä ratkaise mitään, eikä tämä ole vielä mikään ratkaisu tähän valtavaan kokonaisuuteen ja haasteeseen, minkä kohtaamme. Samaan aikaan, kun toimenpiteitä tehdään, tulee niitä arvioida ja seurata.

Arvoisa puhemies! Haluan painottaa vähän alussa sanomani tavalla sitä, että suunnitelmaan kirjattujen toimien täytäntöönpano ei saa heikentää maa- ja metsätalouden kannattavuutta. Kannattavuuden kanssa kipuileville viljelijöille ei saa tulla tästä suunnitelmasta lisäkustannuksia, vaan päinvastoin tämän suunnitelman tulee avata uusia tulomahdollisuuksia, elinkeinomahdollisuuksia, maanviljelijöille ja metsänomistajille. Merkittävä asia, joka vaikuttaa tähän ohjelmaan, on myöskin alkuvuodesta 22 laadittu ruoantuotannon hiilieuropa-ohjelma, HERO-ohjelma, jolla tavoitellaan 29 prosentin päästövähennystavoitetta samaan aikaan, kun ruoan omavaraisuus säilyy. Hiilestä kiinni -hanke onkin jo pitkään pyörinyt ja toiminut todella hyvin. Metsätalouden osalta MISU — tämä ohjelma tuntee tämän lempinimen kuin MISU — sisältää useita erilaisia toimenpiteitä, joilla pyritään vähentämään päästöjä ja vahvistamaan metsien ja maaperän hiilinieluja ja hiilivarastoja.

Puhemies! Joskus metsäpoliittisessa keskustelussa syntyy sellainen kuva, että parasta on, kun ei tehdä metsille yhtään mitään, sitten ne ovat hyviä hiilinieluja. Sehän ei kyllä todellakaan pidä paikkaansa, vaan metsien kasvukykyä, metsien terveyttä ja metsien istuttamista esimerkiksi joutomaille pitää aktiivisesti edistää. Myöskin tarvitaan lannoituksen vahvistamista metsissä, esimerkiksi tuhkalannoitusta.

Myöskin nyt lausunnoilla olevassa kansallisessa metsästrategiassa on vahva ilmastonäkökulma nostettu keskeisesti esiin. Metsästrategian niin sanotun hankesalkun toimenpiteet on sovitettu yhteen tämän maankäytön ilmastosuunnitelman kanssa. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma on osa ilmasto- ja energiapolitiikan suunnittelun ja toimeenpanon kokonaisuutta.

On erittäin tärkeää, että hiilinieluja vahvistetaan Suomessa. Haluan kuitenkin alleviivata sitä, että Suomen hiilineutraalisuustavoitetta ei voi yksin toteuttaa hiilinieluja vahvistamalla. Tärkein asia Suomen hiilineutraalisuustavoitteen 2035 saavuttamisessa on fossiilisten päästöjen vähentäminen, eli päästöjen vähentämisen tulee olla jatkossakin pääasiallinen muoto. Pidän kiinnostavina ratkaisuna myös tällaisia niin sanottuja teknologisia hiilinieluja, jotka voisivat olla käytettävissä jo vuonna 2035. On myös havaittava se, että päästövähennystavoitteisiin ei päästä, ellei meidän kotimaista puubiomassamme tunnusteta ja tunnusteta uusiutuvaksi myös jatkossa.

Maa- ja metsätalous on keskeinen osa Suomen huoltovarmuutta, ja tätä ei voi koskaan ilmastopolitiikan keskellä unohtaa. Omavaraisuutta ja huoltovarmuutta ei ilmastopolitiikassa saa unohtaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Eskelinen.

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

14.53 Seppo Eskelinen sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsissämme on ensimmäinen maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma, joka on koskaan eduskunnalle annettu. Suunnitelma tulee jatkossa osaksi uuden ilmastolain mukaista ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmää.

Tämän asiakirjan päämääränä on edistää maankäytön, metsätalouden ja maatalouden päästöjen vähentämistä, nielujen aikaansaamien poistumien vahvistamista ja sopeutumista ilmastomuutokseen. Tärkeä lähtökohta suunnitelmassa on myös luonnon monimuotoisuuden ylläpitäminen ja edistäminen.

Maankäyttösektorilla toteutettavien lisätoimien tavoiteltu vuosittainen nettovaikutus on vähintään kolme miljoonaa hiilidioksidiekvivalentitonnia vuoteen 2035 mennessä. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma edistää osaltaan kansallisen hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista.

Meidän on löydettävä vaikuttavimmat, kustannustehokkaimmat ja ihmisten keskuudessa parhaiten hyväksyttävissä olevat keinot sekä sosiaalisesti ja taloudellisesti realistiset keinot tavoitteiden saavuttamiseksi myös maankäyttösektorilla.

Suunnitelma kattaa maankäytön muutoksiin, maatalousmaiden hiilidioksidipäästöihin, metsiin ja pitkäaikaisiin puutuotteisiin kohdentuvat toimenpiteet sekä useita erilaisia poikileikkaavia toimenpiteitä. Valmistelussa lähtökohtana on ollut saavuttaa ilmastotavoitteet mahdollisimman kustannustehokkaalla ja oikeudenmukaisella tavalla. Yhtymäkohdat keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmaan ja ilmasto- ja energiastrategiaan on huomioitu hyvin.

Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma toteuttaa osaltaan myös hallituksen joulukuussa 2021 asettamaa tavoitetta vähentää maataloudesta peräisin olevia kasvihuonekaasupäästöjä 29 prosentilla vuoteen 2035 mennessä.

Maankäyttösektorilla on runsaasti mahdollisuuksia vähentää päästöjä ja sitoa hiiltä. Monet vaikuttavista keinoista ovat myös hyväksytyjä ja käytössä toimijoilla jo nyt. Julkinen keskustelu kärjistyy usein. Haluankin tässä puheenvuorossa keskittyä niihin keinoihin, jotka ovat hyväksytyjä ja kustannustehokkaita. Niitäkin löytyy runsaasti. Kiistelystä sijaan on tarpeellista keskittyä mahdollisuuksiin.

Arvoisa puhemies! Keskustelua ovat aiheuttaneet erityisesti uusimmat arviot hiilinielujen tasosta. Tilastokeskuksen keväällä julkaisemat pikaennakkotiedot vahvistavat loppuvuodesta, ja hallitus on jo sopinut lisätoimista tämän vuoksi.

Kaikkein tärkeintä on huolehtia peltojen ja metsien hyvästä tuotto- ja kasvukunnosta, sillä tuottava ja hyvin kasvava biomassa edesauttaa hiilivarastojen kasvattamista.

Metsätaloudessa on tärkeää huolehtia myös metsätuhojen ja -tuholaisten ehkäisystä, jotta metsät säilyvät terveinä ja kasvukykyisinä. Tämä tarkoittaa muun muassa metsän uudistumisen varmistamista, kasvupaikalle soveltuvan puulajin valitsemista uudistamisessa sekä sitä, että metsiä hoidetaan suunnitellusti istutuksilla ja ensiharvennuksilla tuleviin tuotantohakkuihin saakka.

Peitteisessä metsätaloudessa huolehditaan myös siitä, että hakkuissa säilytetään tälle kasvatustavalle soveltuva puustorakenne. Muita hyviä keinoja ovat tuhkalannoituksen lisääminen suometsissä, metsäkadon ehkäisy ja kangasmetsien typpilannoitus kivennäismailla.

Meidän on tarkasteltava metsiä ja maatalouttamme myös huoltovarmuuden näkökulmasta. Ilmastomuutoksen torjunnan ja huoltovarmuuden vahvistamisen ei tarvitse olla ristiriidassa keskenään. Päinvastoin keskittymällä esimerkiksi kotimaassa tuotetun energi-

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

an käyttöön maatiloilla ja kotimaisen lannoitetuotannon kehittämiseen vähennämme riippuvuuksia tuontipanoksista.

Ilmastopolitiikkaa pitää tehdä vuorovaikutuksessa sidosryhmien kanssa. Vaikka etenemme vakaasti kohti fossiilitonta ja hiilineutraalia tulevaisuutta, on lyhyellä tähtäimellä otettava huomioon tilanne, jossa elämme.

Tällä hetkellä on tärkeää, ettei etenäkään maataloussektorille aiheuteta lisäkustannuksia tilanteessa, jossa hinnat karkaavat ja tilojen kohtalo on vaakalaudalla. Parlamentaarinen maatalouden tulos- ja kehitysnäkymien arviointiryhmä on onneksi aloittanut työnsä ja tuloksia on luvassa viimeistään keväällä.

Arvoisa puhemies! Monet EU:sta tulevat velvoitteet asettavat pohdittavaa myös meille Suomessa. EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteena on pysäyttää luontokato ja kääntää luonnon monimuotoisuuden kehitys myönteiseksi vuoteen 2030 mennessä.

Valiokunnassa olemme juuri käsitelleet EU:n ennallistamisasetusta. Tärkeää on, että vaikka yhteisistä tavoitteista sovitaan EU-tasolla, pidämme tärkeänä päättää toimista kansallisesti tarvittavien joustojen osalta sekä liikkumatilasta, jolla valitsemme parhaimmat ja kustannustehokkaimmat keinot tavoitteen saavuttamiseksi.

Tärkeää on muistuttaa, että metsäpolitiikka on ja sen tulee pysyä kansallisissa käsissä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Reijonen.

14.58 Minna Reijonen ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitusohjelman ”Osallistava ja osaava Suomi — sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta” mukaan Suomen tavoite on olla hiilineutraali vuonna 2035 ja hiilinegatiivinen nopeasti sen jälkeen. Tämä saavutetaan hallitusohjelman mukaan nopeuttamalla muun muassa päästövähennystoimia. Hallitusohjelmaan on myös kirjattu, että päästövähennystoimet toteutetaan sosiaalisesti ja alueellisesti oikeudenmukaisesti ja niin, että kaikki yhteiskunnan osa-alueet ovat mukana.

Perussuomalaisten eduskuntaryhmä ei voi allekirjoittaa eikä hyväksyä hallituksen harjoittamaa ilmasto- ja energiapolitiikkaa. Näin siksi, koska hallituksen harjoittama ylikireä sektoripolitiikka on tuonut mukanaan sekä maatalouden alasajon että elämisen, asumisen ja liikkumisen kallistumisen. Täten politiikan harjoittaminen on ollut kaukana muun muassa alueellisesta oikeudenmukaisuudesta. Ihme kyllä, tällä kaikella toiminnalla on myös ollut keskustapuolueen siunaus. Samaten on huomioitava, että selonteon mukaan eräät suuret taloudet ovat asettaneet hiilineutraaliustavoitteensa myöhemmäksi, esimerkiksi Kiina vuoteen 2060 ja Intia vuoteen 2070.

Arvoisa puhemies! Tulee myös muistaa, että Ukrainan sodan vuoksi huoltovarmuuden ylläpito, kansantalouden tasapainotus ja kokonaisturvallisuuden näkökulmasta tärkeän tuontiriippuvuuden vähentäminen edellyttäisivät lähivuosina metsävarojen ja peltoresursin käytön huomattavaa kasvattamista. Asetettavat nielutavoitteet ovat tässä tilanteessa vaikeat saavuttaa, ei pelkästään Suomelle vaan koko EU:lle. Tätä taustaa vasten maamme vihervasemmistohallituksen toimet maankäyttösektorilla ovat lähes edesvastuuttomia. Se kiristää ruuvia päästöjen suhteen edelleen maataloudessa, samoin kuin metsäsektorilla. Tämä viittaa siihen, että hallitus on tulkinnut maatalousalan tutkimustuloksia Suomelle haitallisesti, sillä eräiden tutkimusten mukaan merkittävimmät, nopeimmat ja suhteellisesti pienen toteutuspinna-alan vaativat päästövähennykset saataisiin muuttamalla turvepelto-

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

jen viljelykäytäntöjä. Perussuomalaisten eduskuntaryhmä ei edelleenkään voi hyväksyä sitä, että esimerkiksi turvepeltoja ei voisi jatkossa viljellä.

Arvoisa puhemies! Niin ikään ryhmänä pidämme erityisen tärkeänä sitä, että esimerkiksi maa- ja metsätaloussektorin toimintaa maassamme ei liian kunnianhimoisilla päästövähennystavoitteilla vaikeuteta entisestään. On totta, että Suomessa maatalous kuormittaa jossain määrin vesistöjämme, mutta tätä ei kuitenkaan nykYTEKNIikat huomioden tapahdu liiaksi, sillä erinäiset varotoimet ovat pudottaneet ravinnekuormitusta jo dramaattisesti. Luonnollisesti me perussuomalaiset jatkamme toimiamme sen eteen, että koko Suomessa pystytään myös tulevaisuudessa asumaan sekä harjoittamaan maataloutta ja maatalousyrittäjyyttä kattavasti. Samaten katsomme, että Suomen olisi mahdollista muuttaa turve uusiutuvaksi ja käyttää sitä paikallisesti lämmitykseen ja sähköntuotantoon.

Arvoisa puhemies! EU-toimielimissä on parhaillaan käsittelyssä useita komission esityksiä, mitkä liittyvät maamme metsiin ja metsätalouteemme. Perussuomalaiset eivät halua, että metsäsektori alana altistuu laajasti EU-esitysten sisältämälle sääntelylle, sillä metsäteollisuudella on suuri merkitys sekä ilmastotavoitteiden saavuttamisessa että talouden ja työllisyyden vahvistamisessa. Puunjalostuksesta huolehtiminen on tärkeää perussuomalaisten sinivalkoiselle siirtymälle, taloudelle ja työllisyydelle, mutta se on myös tehokas keino huolehtia huoltovarmuudesta ja energiaomavaraisuudesta. Samaten Suomen metsäpolitiikan tavoitteet määritellään kansallisessa metsästrategiassa. Komissiolle ei saa antaa syytä ehdottaa lisää EU-tason sääntelyä metsien hoitamiseen. On pidettävä huoli, että jatkossa metsäsektori pysyy kansallisessa päätäntävallassa. Yleisellä tasolla perussuomalaiset katsovat, että Suomen päästövähennystavoitteet ovat ylimitoitettuja ja jo nykyisellään vaikeita saavuttaa.

Arvoisa puhemies! Suomen teollisuus on jo viestittänyt, että liiallinen kunnianhimotaso voi vaikeuttaa metsäteollisuuden toimintaedellytyksiä Suomessa. Suomen linjan tulisi olla kaikessa teollisuutemme toimintaedellytyksiä varmistava, sillä suomalainen tehtaanpiippu on ilmastoteko. Tätä istuva hallitus ei ole huomioinut etenkin EU-päätöksenteossään, kuten edellä on todettu. Ei edes, vaikka puuston vuotuinen kasvu metsä- ja kitumaalla on lisääntynyt Suomessa aina vuodesta 90 lähtien 78 miljoonan kuutiometrin vuositasolta arvoon 107,8 miljoonaa kuutiometriä vuodessa. Lisäksi on outoa, että ojittamattomien soiden sitomaa hiilidioksidia ei huomioida LULUCF-asetuksen mukaisessa hiilinielulaskelmassa, ja se tulisikin sisällyttää mukaan siihen.

Arvoisa puhemies! Metsäpolitiikan avulla pyritään ohjaamaan metsänomistajien tekemiä valintoja ja metsien käyttöä yhteiskunnan kannalta toivottuun suuntaan. Kansainväliset painotukset vaikuttavat yhä useammin kansallisen politiikan sisältöön. Tähän olemme saaneet viime aikoina tottua etenkin EU:n ennallistamisasetuksen samoin kuin taksonomiankin osalta. Perussuomalaisten eduskuntaryhmä vaatii, että jatkossa kansallisesta edusta tulee huolehtia huomattavasti tiukemmin. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Heikkinen, Janne.

15.04 Janne Heikkinen kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Moni tässä salissa muistaa, kun ilmasto- ja metsäkeskustelumme hiipi huoltakin aiheuttanut maankäyttöä koskeva kirjainyhdistelmä LULUCF. Tänään olemme keskustelemassa siitä, mitä uusi maankäyttösektorin kirjainyhdistelmä MISU, eli maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma, pitää sisällään. Maatalousmaan, metsätalouden ja muun maankäytön sisältävä ilmas-

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

tosuunnitelma on jatkumoa maankäyttösektorin roolin paremmasta tunnistamisesta, kun torjumme ilmastomuutosta ja sopeudumme siihen.

Suunnitelman tavoite on sinänsä tärkeä. Meidän kannattaa edistää maankäyttösektorin ilmastokestävyyttä, sillä Putinin julma hyökkäyssota on osoittanut, miten Euroopan maat eivät ole perustaneet kasvuaan omiin uusiutuviin luonnonvaroihin. Onneksemme Suomi ei ole erehtynyt luomaan Saksan kaltaista halpaan venäläiseen energiaan perustuvaa talous-ihmettä, sillä se osoittautui kalliiksi ihmeeksi. Kestävän metsätalouden mahdollistaman viennin avulla olemme luoneet maahamme vaurautta, ja sen sivuvirrat ovat vahvistaneet energiantuotantomme omavaraisuutta.

Metsien hiilivaraston kasvu on vastannut merkittävästä osasta Suomen vuotuisten kasvihuonekaasupäästöjen sitomisesta. Selonteossa nielujen aikaansaamien poistumien edellytetään kasvavan jatkossakin. Maankäyttösektoria koskevat tavoitteet on asetettu sen ehtoilla. Emme kuitenkaan voi laskea hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista vain nielujen varaan, vaan päästöjä on vähennettävä. Tärkeintä on luopua fossiilisten käytöstä ja korvata fossiilisia raaka-aineita uusiutuvilla raaka-aineilla.

Arvoisa puhemies! Mitään politiikkaa ei tule tehdä lyhytnäköisesti, eikä myöskään nielupolitiikkaa. Suomen hiilinielut ovat suuret aktiivisen metsänhoidon ansiosta. Metsien hiilinielujen ennusteisiin liittyy kuitenkin epävarmuuksia etenkin, jos Suomeen saapuisi laajoja metsätuhoja myrskyjen, metsäpalojen tai tuholaisten takia. Riskejä voi kuitenkin pienentää hyvällä metsien ja metsäluonnon hoidolla.

Maankäyttösektorin ajankohtainen kysymys on myös komission ehdottama niin sanottu ennallistamisasetus. Asetuksen tavoite lienee sinänsä aivan oikea — luonnon monimuotoisuutta tulee vahvistaa — mutta asetus kuitenkaan ei tunnista kansallisia eroja ja on vaikutusten arvioinniltaan täysin puutteellinen.

Arvoisa puhemies! Kokoomus ei hyväksy hallituksen myönteistä kantaa ennallistamisasetukseen. Hallitus kannattaa asetusehdotusta, vaikka se onkin halukas vaikuttamaan joidenkin yksityiskohtien korjaamiseen.

Kokoomus ei myöskään hyväksy sitä, että hallitus on jälleen laiminlyönyt ennakoivan EU-vaikuttamisen. Hallituksen olisi pitänyt selkeämmin, esimerkiksi huomautusmenetelystä käyttämällä, osoittaa asetusehdotusten rikkovan toissijaisuusperiaatetta eli sitä, että asia ensinnäkään kuuluisi EU:n toimivaltaan. Metsäpolitiikan on oltava kansallista.

Kokoomus kannattaa kustannustehokasta ja vaikuttavaa ilmastopolitiikkaa. Tehtävämme on turvata tulevillekin sukupolville Suomen puhdas luonto, joka tarjoaa maanviljelijöille, kalastajille ja metsänomistajille mahdollisuuden harjoittaa ammattiaan. Siten saamme terveellistä ja turvallista ruokaa pöytiin.

Maankäyttösektori on tuonut ja tuo edelleen leivän moniin suomalaisiin perheisiin. Se on myös huoltovarmuutemme kivijalka. Maatalouden kannattavuutta on parannettava ja metsien kasvu turvattava. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman yksi erittäin tärkeä osa liittyy ilmastomuutokseen sopeutumiseen. Maanviljelijät ovat jo arjessaan nähneet ilmastomuutoksen vaikutuksia ja pyrkineet vähentämään niitä sekä sopeutumaan niihin.

Arvoisa puhemies! Maatalouden päästövähennystavoite tulisi saavuttaa siten, että maatalojen talous ja ruoantuotantomme omavaraisuus voivat samalla vahvistua. Parlamentaarinen maatalouden tulos- ja kehitysnäkymien arviointiryhmä on aloittanut työnsä, ja hyvä niin, sillä hallitus ei ole onnistunut kääntämään maatalouden näkymiä. Puheita on kyllä riittänyt, mutta myös tähän selontekoon kytkeytyy hallituksen tapa lykätä vaikeita päätöksiä seuraavalle hallituskaudelle. Esimerkiksi maankäytön muutosmaksun lainsäädännön

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

lakiesitysluonnos on tässä selonteossa linjattu lähetettävän lausunnoille vaalisunnuntain jälkeisellä viikolla. Tavoitteiden asettamisen jälkeen olisi hyvä myös itse huolehtia siitä, että kunnianhimoiset tavoitteet saavutetaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Torniainen.

15.09 **Ari Torniainen kesk** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olin viime viikonloppuna taimikonraivaushommissa. En tehnyt sitä itseäni varten, vaan tulevia sukupolvia, esimerkiksi lapsenlapsiani Niklasta ja Saaraa, varten. Metsiä pitää uudistaa, hoitaa ja kasvattaa ajallaan, jotta tulevat sukupolvetkin voivat nauttia niistä. Suomi elää maasta ja metsästä: työtä ja toimeentuloa kotimaasta. Maat ja metsät tuovat myös huoltovarmuutta.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan on vaikuttanut maankäyttösektorimme toimintaympäristöön suuresti. Se on lisännyt kotimaisen metsähakkeen tarvetta ja vaikuttanut myös ruoantuotantoon. Suomella tulee olla kaikissa tilanteissa energiaa ja ruokaa omasta takaa.

Maatalouden kannattavuutta pitää parantaa. Peltöjen tärkein tehtävä on tuottaa ruokaa. Suomessa tuotettu ruoka on maailman puhtainta. Ulkomaisia, fossiilisia polttoaineita pitää korvata kotimaisilla uusiutuvilla, ja toivottavasti niitä saadaan nopeasti. Kotimaista turvetta tarvitaan muun muassa huoltovarmuuden turvaamiseksi.

Maat ja metsät ovat myös iso osa ratkaisua päästöjen vähentämiseksi. Mitä paremmin metsä kasvaa, sitä enemmän se myös hiiltä sitoo.

Arvoisa puhemies! Suomi ei pärjää, jos pellot jätetään kylvämättä ja metsät hoitamatta. Kestävän tulevaisuuden rakentamiseen tarvitaan elinvoimainen Suomi. Ihmisten, palvelujen ja työpaikkojen keskittäminen veisi Suomea väärään suuntaan. Sillä tiellä tulisi ennen pitkää vilu ja nälkä, eikä päästöjäkään saataisi vähennettyä, kuten on tavoitteena. On taloudellisesti, sosiaalisesti ja luonnon kannalta järkevää rakentaa hajautettua yhteiskuntaa, yhteistä Suomea.

Hoidetut metsät ovat hiilinieluja, ja metsistä saamme myös uusiutuvaa raaka-ainetta fossiilisten tilalle. Hiilestä, öljystä ja muovista irti pääseminen ei kerta kaikkiaan onnistu ilman metsiämme. Siksi on käsittämätöntä, että EU on puuttumassa maan ja metsän käyttöön myös Suomessa.

Luonnon monimuotoisuuden hupeneminen on vakava asia, johon tarvitaan ratkaisuja, mutta komission ennallistamisasetus olisi Suomelle niin haitallinen, ettei sitä voi hyväksyä. Pahimmillaan Suomessa pitäisi ennallistaa miljoonia hehtaareja, joista vesistöjen, metsien, soiden ja turvepeltojen osuus olisi suurin. Kyse olisi Suomen museoimisesta luonnon ennallistamisen sijaan. Lisäksi Suomi olisi yksi suurimpia maksajia. Päätösvalta metsistä kuuluu yksiselitteisesti jäsenmaille itselleen eli Suomessa suomalaisille.

Arvoisa puhemies! Kunnilla on merkittävä rooli maankäytön suunnittelussa. Kaupungeissa kannattaa kaavoittaa rakennusoikeuksia alhaalta ylöspäin, sillä se myös säästää maa-alaa ja lähiluontoa. Maata myllätään ja metsiä raivataan esimerkiksi väylä- ja muiden rakennushankkeiden yhteydessä. On järkevämpää parantaa jo olemassa olevaa infraa kuin aina vain rakentaa uutta ja kallista.

Arvoisa puhemies! Päästöjen vähentämisellä on aina myös hintalappu, jonka maksaa usein joko maanomistaja tai julkinen sektori. Aivan liian vähälle huomiolle on jäänyt, että yrityksillä on tahtoa kompensoida hiilijalanjälkeä vapaaehtoisesti, yksityisellä rahalla. Esimerkiksi viljelijät ja maanomistajat voisivat myydä yrityksille tekemiään maankäytön päästövähennyksiä. Hiilimarkkinasta voisivat hyötyä maaseutu, yritykset ja ympäristö.

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

Siksi keskusta on esittänyt niin kutsuttua hiilipörssimallia. Hiilimarkkinoita koskevia pelisääntöjä ollaan kehittämässä kokeiluhankkeiden kautta. Valmistelulla on kiire, sillä tällä hetkellä hiilimarkkinoilla toimitaan ilman yhteisesti sovittuja sääntöjä.

Arvoisa puhemies! Kauttaaltaan asuttu, maasta ja metsistä huolta pitävä Suomi on taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävä. Siksi meidän pitää rakentaa tasapainoisesti kehittyvää Suomea.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Pitko.

15.15 Jenni Pitko vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Metsätalous on tuonut Suomelle suurta hyvinvointia. Tuolla hyvinvoinnin lisäyksellä on ollut ympäristön näkökulmasta hinta ja on vaarassa olla vielä suurempi. Olemme todella suurten kysymysten äärellä, kun keskustelemme maankäyttösektorin ilmastovaikutuksista.

Ministerin aloituspuheenvuoro lähti siitä, että meidän täytyy varmistaa sekä taloudellinen, sosiaalinen että ympäristöllinen kestävyys, ja siitä, että mikään näistä ei saa pettää. Yksi on kuitenkin pettämässä. Ison varjon tämän aiheen ympärille luo viime vuodelta saatu ennakkotieto siitä, että Suomen hiilinielut ovat romahtaneet. Hiilinielujen muuttuminen päästölähteeksi on todella hälyttävää, ja se on tapahtunut vielä äärimmäisen huonoon aikaan, sillä matkalla kohti hiilineutraaliutta ja sen jälkeen hiilinegatiivisuutta tulisi hiilinielujen kasvaa tasaisesti. Jos emme onnistu hiilinielujen palauttamisessa, se tarkoittaa yhä enemmän päästövähennyksiä. Ollaksemme rehellisiä itsellemme ja reiluja tuleville sukupolville on myönnettävä, että me tarvitsemme korjausliikkeen. Meidän täytyy muuttaa maankäyttöämme tapoja sellaisiksi, että maankäyttösektori saadaan käännettyä nieluksi ja että sillä katetaan päästömme. Käsittelyssä olevan maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman keinot, joilla saavutetaan kolmen megatonnin päästövähennykset, eivät riitä tätä kuromaan.

Arvoisa puhemies! Suomi on metsien maa, ja metsiemme käyttö on aivan keskeinen asia, kun puhumme maankäyttösektorin päästöistä, nieluista ja hiilivarastoista. Metsien käyttö on ollut teollisen historiamme ajan tehokasta ja tuonut meille vaurautta. Tehokas puun käyttäminen on kuitenkin johtanut siihen, että sekä luonnon monimuotoisuus että hiilinielut ovat pulassa. Lähes kolmannes uhanalaisista lajeista elää metsissä. Vanhoja kirveen koskemattomia metsiä on jäljellä vain sirpaleita siellä täällä. Lukematon määrä soita on ojitettu ja kuivattu, ja samalla hakkuualueilta valuvat vesistöpäästöt ovat saaneet vesistöt rehevöitymään. Tarkoitus on ollut hyvä, mutta nyt on aika myöntää, että hinta on ollut liian kova.

Vähemmän metsäbiomassatonneja voi kuitenkin tarkoittaa enemmän euroja, jos onnistumme metsätalouden jalostusarvon kasvattamisessa ja kestävien, pitkäaikaisesti hiiltä sitovien tuotteiden kehittämisessä ja kysyntään vastaamisessa. On kuitenkin sanottava ääneen se, että hakkuista ei voida kasvattaa.

Arvoisa puhemies! Maatalouden toteutuneiden päästövähennysten vaatimattomuus ei ole maataloustuottajien syytä. Syy on meissä poliitikoissa. Maataloutta ohjaavat rakenteet, tuet ja politiikat eivät ole kannustaneet ilmastokestävään uudistumiseen. Maatalouden tukijärjestelmämme ei palkitse, vaikka tuottaja haluaisi tehdä osansa päästöjen vähentämiseksi.

Hyvä uutinen on kuitenkin se, että merkittäviä päästövähennyksiä maataloudessa on saavutettavissa ja vielä verrattain helposti. Ilmastosta huolehtiminen ei ole myrkyä koti-

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

maiselle ruoantuotannolle, päinvastoin. Ilmastopäästöjä vähentäessä lisäämme myös resi-lienssiä, omavaraisuutta ja maatalouden sopeutumista kriiseihin. Myös meidän kansalais-ten ympäristötietoisuus kasvaa, ja on tärkeää, että suomalaiset elintarvikkeet vastaavat tä-hän ajattelutavan muutokseen.

No, mikä on sitten se verrattain helppo keino, helppo ilmastotoimi maataloudessa? Kyse on turvepeltoista. Turvepeltojen pinta-ala on noin kymmenen prosenttia peltoalasta, mutta niiden päästöt ovat yli puolet kaikista maatalouden ilmastopäästöistä. Sellaisten turvepel-tojen käytöstä poistaminen, joilla viljely on kannattamatonta, ja viljelykeinojen kehittämi-nen niillä turvepeltoilla, missä viljely on kannattavaa, on hyvä alkua. Myös rajoittamalla uu-sien turvepeltojen raivaamista olemme jo aika pitkällä. Maanviljelyksessä olevien turve-peltojen päästöt ovat tosiaan 15 prosenttia Suomen kokonaispäästöistä. Sitä voi verrata lii-kenteen päästöihin, jotka ovat vastaavasti 23 prosenttia. Kummalla ne päästövähennykset ovatkaan helpompia?

Arvoisa puhemies! Maankäyttösektorin päästöihin vaikuttaa myös rakentaminen. Pidän tärkeänä nyt valmistelussa olevan maankäyttömuutosmaksun käyttöönottoa, jolla hillitään kaikkea metsän raivaamista, mikä ei ole aivan välttämätöntä, myös kaupungeissa.

Arvoisa puhemies! Hyvä päätöksenteko pohjautuu parhaaseen tieteelliseen tietoon. Toi-von, että Suomen ilmastopaneelin hiilinielujen pelastamisohjelma otetaan pikaisesti valtio-neuvoston työlistalle. Myös vanhat lait, kuten erityisesti metsälaki, on arvioitava ilmas-tonäkökulmasta.

Arvoisa puhemies! Olemme päästöjen vähennyksessä hyvällä polulla, mutta ilman hii-linieluja emme kuitenkaan tule onnistumaan. Siksi olemme hyvin vakavan asian edessä. Tämä käsittelyssä oleva ohjelma ei vastaa ennakkotietona saatuaan hälyttävään tilantee-seen ja Suomen hiilineutraalisuustavoitteen 2035 vaatimukseen. Tämä on vasta alkua. Työ jatkuu.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kivelä.

15.21 **Mai Kivelä vas** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluammeko me hillitä ilmastokriisiä riittävän ajoissa, niin että maapallo pysyy elinkelpoisena? Kyllä haluamme. Silloin on myös selvää, että meidän on pystyttävä päättämään riittävästä ilmastotoimista. No, tänään me käsittelemme sitä, kuinka pääsemme maankäytön osalta tavoitteeseen il-mastokestävydestä, johon me olemme jo sitoutuneet ja jonka me olemme jo lakiin vie-neet. Kyse on siis yksinkertaisesti siitä, että me pidämme kiinni jo sovitusta tavoitteesta tehdä Suomesta hiilineutraali vuonna 2035 ja hiilinegatiivinen sen jälkeen.

Jotta kasvihuonekaasujen määrä ilmakehässä vähenee, on saatava päästöt alas ja nielu-t ylös. No, selonteossa on esitelty toimenpiteitä ilmastokriisin ratkaisemiseksi maankäytön eli metsien, peltojen ja soiden osalta. On kuitenkin heti sanottava, että vasemmistoliitto oli-si ollut valmis lisäämään useita vielä vaikuttavampia toimia mukaan, sillä jos riittäviä toi-mia esimerkiksi nielujen vahvistamiseksi ei tehdä, päästöjä pitää vähentää vielä enemmän jossain muualla, eivätkä lisävähennykset esimerkiksi liikennesektorilla tule olemaan yh-tään sen helpompia. Lisäksi jos nielutavoitteesta jäädytään jälkeen, joudutaan ostamaan nie-luysiköitä EU:n markkinoilta, ja se sitten vasta kalliiksi tulee. Eli kysyn: onko oikein, että meidän kaikkien yhteisillä verovaroilla sitten jouduttaisiin kustantamaan näitä nieluja heikentävien yritysten voittoja?

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

Arvoisa puhemies! Suomen hiilinielut kukoistavat tai kaatuvat metsien mukana. Metsien suojelua tulee lisätä erityisesti Etelä-Suomessa ja metsänhoidon tapoja monipuolistaa. Suosta ojitetuissa metsissä tulee palata eri-ikäisiä puita hyödyntävään metsätalouteen.

Sanotaan nyt ihan suoraan: kaikki muu on näpertelyä, jos hakkuumäärät nousevat yli kestävä tason. Näin tapahtui viime vuonna, kun lisääntyneet ja aikaistuneet hakkuut käänsivät maankäyttösektorin ensimmäistä kertaa hiilinielusta päästölähteeksi. Metsiin siis sitoutuu edelleen enemmän hiiltä kuin sieltä poistuu, mutta nyt metsät eivät riittäneet kattamaan muun maankäytön päästöjä.

Ilmastopaneeli viestii, että nyt on otettava käyttöön kaikki keinot nielujen vahvistamiseksi. Myös Elinkeinoelämän tutkimuslaitos Etla esittää tuoreessa raportissaan, että Suomessa tulisi varautua mahdollisuuteen hakkuukertymien laskusta.

Nyt meidän täytyykin miettiä kaikki ne keinot, joilla elintärkeä metsän nielu saadaan suojeltua. Se, mitä nyt tarvitaan, on hiilinielujen pelastusohjelma. Oletteko te muut puolueet tähän valmiita? Yhteisten metsiemme osalta tärkeää on myös arvokkaiden metsien suojelu valtion mailla ja Metsähallituksen tuloutustavoitteen alentaminen. Metsälakiin tulisi palauttaa vaatimus tietystä iästä tai järeystä, ennen kuin metsän voi kaataa. Maanomistajille pitäisi luoda taloudellinen kannustin pidentää metsän kiertoaikaa. Ja muistutan: nämä siksi, että ilmastokriisin hillitseminen vaatii meiltä riittäviä toimenpiteitä.

Arvoisa puhemies! Suomi on syntynyt suolle, me olemme suomaa. Aiemmat raivaajat iskivät kuokan soihin sekä peltomaan että metsän takia ja näin tavoittelivat leipää lasten suuhun, rakensivat perustukset hyvinvointivaltiolle. No, sittemmin ilmastotiede on kertonut, että turvemaiden käyttö pahentaa ilmastokriisiä. Nyt soiden raivauksen sijaan juuri ilmastokriisin ratkaisu on meidän lapsistamme huolehtimista. Vaikka Suomen pelloista vain kymmenen prosenttia on turvemaita, syntyy siellä yli puolet päästöistä. Esimerkiksi turvemaiden raivauksen estämällä, pohjaveden tasoa korottamalla, maan multavuutta parantamalla ja talviaikaisella kasvipeitteisyydellä ilmastopäästöjä voidaan vähentää.

Myös kivennäismailla ja koko ruokajärjestelmässä tarvitaan toimenpiteitä. Yksi syy, miksi uutta peltomaata raivataan edelleen, on tarve saada karjan lanta levitettyä. Järkevämpää olisi panostaa kasviproteiineihin ja biokaasuun ja ottaa käyttöön pellonraivausmaksu, joka onkin valmistelussa.

Arvoisa puhemies! Vain oikeudenmukainen ilmastopolitiikka voi onnistua. Sellaista vaihtoehtoa ei kuitenkaan ole, että tehtäisiin vähemmän. Vastuu riittävästä keinoista on meillä tässä ja nyt.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Norrback.

15.26 Anders Norrback r (ryhmäpuheenvuoro): Kiitos, ärade talman! Vår målsättning är att Finland ska nå klimatneutralitet fram till 2035. Det är ett ambitiöst mål som involverar hela samhället. Sällan har det här i riksdagens plenisal talats så mycket om klimat och vår gemensamma framtid som under den här regeringsperioden, och det har varit värdefullt. Vi har skapat en gemensam lägesbild och fattat beslut om den gemensamma vägen framåt. Det är så vi skapar förändring i stor skala.

Arvoisa puhemies! Tänään keskustelemme maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmasta. Siinä käsitellään maatalousmaata, metsätaloutta ja maankäytön muutoksia koskevia ilmastotoimia. Monia toimia on jo aloitettu, kuten esimerkiksi joutoalueiden metsitys ja suomet-

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

sien tuhkalannoitus. Tulevien hallitusten tehtävänä on jatkaa näiden toimenpiteiden toteuttamista kestävällä ja oikeudenmukaisella tavalla. RKP osallistuu tähän.

Ärade talman! För att uppnå det som är bäst för oss alla är det väsentligt att vi har med oss markägarna, som stöder de åtgärder vi föreslår. Det är nödvändigt att vi tillsammans arbetar för en klimatneutral framtid, med sporrande ekonomi och nya innovationer. Vi har i Finland en hög nivå på trovärdigheten och tilliten till våra myndigheter. Det är ytterst värdefullt, och det ska vi värna om. När vi gör ingrepp i människors vardag måste vi ha alla med. Därför anser vi i SFP att alla åtgärder som planeras ska förankras väl, både i samhället och hos de som direkt påverkas av åtgärderna. Medborgarna har rätt att i tydliga ordalag och i god tid förstå vad åtgärderna handlar om och hur de på bästa sätt kan förbereda sig för dem. Äganderätten ska alltid respekteras.

Arvoisa puhemies! Työ ilmastotavoitteidemme puolesta jatkuu EU- tasolla. Suomen näkökulmasta on tärkeää, että jatkamme maamme metsistä puhumista ja kerromme niiden tärkeydestä sekä maamme ilmastotavoitteiden että elinkeinoelämän kannalta. Myös tältä osin tarvitaan laajaa ymmärrystä vuosittaisesta vaihtelusta, ja hätiköityjä johtopäätöksiä yksittäisten muuttujien perusteella tulee välttää. Se, miten paljon Suomen metsät sitovat hiiltä, vaihtelee koko ajan luonnollisista syistä, kuten esimerkiksi säästä johtuen. Tähän vaikuttavat myös muun muassa metsän ikä ja se, milloin ja miten sitä hakataan. Valinnat on tehtävä laajan ja kattavan tiedon perusteella.

Yhteisen tulevaisuuden puolesta tehtävässä työssä on tärkeää, että kaikki EU-maat kantavat vastuunsa. EU-tasolla ei tule käyttää Suomen hiilinieluja muiden maiden päästöjen kompensoimiseen. Tavoitteena tulee olla päästöjen pienentäminen, ei niiden siirtely maiden ja maanosien välillä. Metsäpolitiikka on kansallista, ja sellaisena sen tulee pysyäkin.

Ärade talman! Jordbruket genomgår en historisk kris. Priset på energi, tillgången på gödsel, inflation och en icke-fungerande marknad slår hårt på de enskilda producenterna. För många kan åtgärderna för en klimatneutral framtid kännas tunga, rent ut sagt oöverkomliga. De flesta har inga ekonomiska möjligheter att göra stora investeringar. Även om det är nödvändigt att minska på kolutsläppen är det enkelt att förstå bonden. Därför anser vi i SFP att åtgärderna som vi vidtar måste vara rättvisa och hållbara, så att vi har inhemsk mat även i framtiden.

Ärade talman! Vi måste se helheten bättre än vi gör i dag och inte koncentrera oss på enskilda faktorer. Vi ska inte vara för svartvita i våra åsikter, utan vi ska kunna tala om både för- och nackdelar med vissa åtgärder. Vi är relativt överens i Finland om att exempelvis vindkraft är bra, och vi vill utveckla det. Samtidigt är det en realitet att för varje vindkraftverk vi bygger så hugger vi skog — enligt inofficiella uppgifter som jag har cirka 1,5 hektar per vindmölla. Vi måste kunna vidga vår syn och fatta beslut som är hållbara i det långa loppet. — Tack.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Laukkanen.

15.31 Antero Laukkanen kd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pyydän lupaa saada puhua paikaltani.

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

Puhemies Matti Vanhanen: Saatte luvan.

Kiitos. — Arvoisa puhemies! Metsiltämme odotetaan jälleen ihmettä. Suomalaisten vaurastumisessa metsätaloudella on ollut aina suuri merkitys. Nyt metsien pitäisi tehdä käsittämättömiä ihmeitä: maastamme jopa täysin ilmastoneutraali kymmenessä vuodessa. Toivotaan, että näin tapahtuisi.

Ilmastosuunnitelmassa määritetään toimenpiteet, joilla maankäyttösektorille asetetut ilmastotavoitteet saavutetaan. Kristillisdemokraatit suhtautuvat LULUCF-sektorin tavoitteisiin tietyllä skeptisyydellä. Luontoa emme voi hallita samalla tavalla kuin voimme hallita sitä, paljonko fossiilisia käytämme. Maankäyttösektoriin liittyy suuria epävarmuuksia.

Kuten suunnitelmassa todetaan, nykyisellään metsätuhoja kohdistuu muutamaan prosenttiin metsäpinta-alasta. Näin siis Suomessa — ja toistaiseksi. Meillä metsäpaloja on hyvin vähän, toisin kuin rajan takana. Palaneesta puusta riippuvaisten lajien diversiteetin kannalta liiankin vähän — kiitos tästä tiheän metsätieverkon ja palontorjunnan.

Ilmastomuutos lisää hyönteistuhoja, kenties myös sienitauteja, kuivuutta ja myrskyjä. Puulajit eivät sopeudu muuttuvaan ilmastoon hetkessä. Tästäkin syystä odotuksiin maankäyttösektorin hiilensidonnasta pitää suhtautua varauksella. Paineet lisätä maankäyttöä rakentamiseen, raiteisiin, tuulivoimaloille, sähkölinjoille ja kaivoksiin ovat kovat — tämä pitkälti vihreän siirtymän nimissä.

Arvoisa puhemies! Selonteossa alkutuotantoa tarkastellaan vain hiilinielujen näkökulmasta. Maataloudessa onkin suuri päästövähennys- ja hiilensidonnann potentiaali. Helposti silti unohtuu, että päätarkoitus ei ole toimia hiilinieluna vaan tuottaa meille ruokaa. Onko maatalouden tila ja hätähuuto meille kansanedustajille täällä tärkeää? Jos on, niin nyt se ei ainakaan näy maanviljelijälle sellaisena.

Ukrainan sodan myötä, ja jo ennen sitä, maatalouden tuotantopanosten hinnat nousivat merkittävästi. On turha odottaa viljelijöiltä investointeja ilmastotoimiin, jos tila sinnittelee kannattavuuden rajoilla ja viljelijät itse ovat aivan lopussa. On myös pidettävä huolta, etteivät ilmastotoimet lisää entisestään tilojen hallinnollista kuormaa.

Turvepelletit on selonteossa mainittu useasti. Turvepelletit muodostavat kymmenen prosenttia peltoalasta, mutta niiden päästöt ovat noin 60 prosenttia maatalouden päästöistä. Miksi turvepelletistä on tullut niin iso ongelma? Miksi peltoa on viime vuosiin asti raivattu juuri pohjoisessa osassa maata, missä soita on paljon?

Ensinnäkin tilakokoja on ollut pakko kasvattaa, koska Suomen maatalous kilpailee EU:n yhteisillä ruokamarkkinoilla. Tuottajahinnat määräytyvät EU-alueen matalimman kustannustason perusteella. Pinta-alapohjaisen tuen ansiosta heikkotuottoistenkin turvepeltojen viljely on kannattavaa, vaikka satoa ei tulisi lainkaan. Turvemaiden päästöjä hilitään juuri näillä edustaja Orpon kuuluisiksi tekemillä kosteikkoviljelyn tuilla. Voidaan siis sanoa, että EU ratkoo LULUCF-asetuksella osin itse synnyttämiään ongelmia.

Turvepeltoihin liittyvä ongelma voi ratketa itsestäänkin, kun yhä useampi tila tekee konkurssin ja kuluttajat siirtyvät ulkomaisiin tuotteisiin. Silloin saamme syödä vaikkapa brasilialaista ruokaa, jota ei ole tuotettu turvemailla vaan esimerkiksi entisessä sademetsässä. Kyllä tässä harjoitetussa turvepolitiikassa ei ole järjen häivää.

Komissio on arvioinut, että ennallistamisasetuksen kustannukset Suomelle olisivat 900 miljoonaa euroa vuodessa. Kiinnostaisi kuulla ministeriltä, mikä on ennallistamisasetuksen ja LULUCF-asetuksen ja muiden tulossa olevien vaateiden yhteisvaikutus luonnonvarasektoriin ja Suomen talouteen.

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

Metsäpinta-alaa nakeretaan myös kaupungeissa. Vihreä infrastruktuuri, lähiluonto, ei ole vain esteettinen asia — kyse on myös terveellisestä ja turvallisesta elinympäristöstä. Tutkijat ovat esittäneet, että urbaania vihreää tulisi olla vähintään 50 neliötä asukasta kohden. Hiilensidonnan näkökulmasta kaupunkiluonto ei ole merkittävää mutta hyvinvoinnin ja luontosuhteen syntymisen kannalta sitäkin tärkeämpää. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Harkimo.

15.36 Harry Harkimo liik (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! On tärkeää, että edistämme vihreää siirtymää ja kestäväää kasvua. Tämän tulee tapahtua luomalla mahdollistava toimintaympäristö. Meidän tulee huolehtia omasta edustamme. Pidän tärkeänä, että teemme päätöksiä, jotka ovat oikeassa suhteessa ilmasto- ja ympäristökeskusteluun ja tutkimuksen nykytilaan.

Metsien merkitys meille on korvaamaton niin taloudellisessa mielessä kuin hyvinvoinnin kannalta. Koska Euroopan unionin vaikutus metsäpolitiikkaamme on huomattava, on myös Suomen vaikutusvalta EU:ssa oleellista ilmastokeskusteluille. Hyvänä esimerkkinä tästä on metsät, jotka olemme suojelemassa kuoliaaksi ennallistamisasetuksen myötä.

Metsätalouden ja teollisuuden merkitys Suomen kansantaloudessa on suuri. Niin kuin selonteossa todetaan, yli 80 prosenttia Suomessa toimivan metsäteollisuuden käyttämästä raaka-aineesta on 2010-luvulla korjattu kotimaisista yksityismetsistä. Metsätalousmaasta yksityishenkilöiden omistuksessa on noin 52 prosenttia. Yksityiseen omaisuuteen ei tule puuttua rajoittavasti vaan kannustavasti. Jos raaka-ainetta ei saada kotimaisista metsistä, tuodaan se muualta, eikä tämä ole kenenkään etu. Vai onko hallituksen tavoitteena ajaa alas suomalainen metsäteollisuus?

Arvoisa puhemies, ärade talman! Maatalous on tärkeää omavaraisuudellemme. Energi-an, lannoitteiden ja rehun hintojen noustessa moni viljelijä on joutunut ahtaalle, osa jopa joutunut lopettamaan toimintansa kannattamattomana. Vaikka tilamäärän vähenemisellä ei valtioneuvoston selonteon mukaan ole ollut merkittävää vaikutusta tuotannon määrään, on trendi kuitenkin huolestuttava. Yritysten lukumäärän väheneminen kertoo, etteivät markkinat ole kannattavat. Vaikka tehokkuus on yritystoiminnalle tärkeää, liika keskittäminen on vaarallista, sillä se on riskialttiimpaa muutoksille ja sairauksille. Uusia viljelijöitä tarvitaan ja alan houkuttelevuutta tulee lisätä, jotta meillä on myös tulevaisuudessa kotimaista ruoantuotantoa.

Aidosti tuottavaa maataloutta tulee tukea. Investointeihin tulee kannustaa. Yksi poliittinen ratkaisu on, että jos maataloustuottaja investoi voitostaan, voitosta ei tarvitsisi maksaa veroa.

Muutokset tapahtuvat merkittävien investointien kautta. Yritykset luovat ratkaisuja ja kasvua. Siksi rajoitusten sijaan yritysten toimintaympäristöä tulee vahvistaa niin, että se kannustaa investoimiseen.

Meillä Suomessa eläinten hyvinvointia pidetään tärkeänä ja tuotantoeläinten olosuhteet ovat verrattain hyvät, vaikka paljon on vielä tehtävää. Ruokaturvallisuus on korkealla. Säätelymme on paikoin tiukempaa kuin Euroopan unioni vaatii. Tämä tulisi huomioida myös kilpailutuksessa, jotta kotimaiset tuottajat pärjäävät. Ei ole mitään järkeä, jos nostamme tuotantokustannuksia Suomessa vaatimalla kotimaisilta tuottajiltamme enemmän, mutta ostamme ulkomaista, koska se on halvempaa.

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

Arvoisa puhemies, ärade talman! Infrastruktuurin rakentamiseen liittyviin hankkeisiin liittyy paljon yhteiskunnallisia hyötyjä, eikä niiden välttäminen siten ole järkevää. Ympäristö tulee kuitenkin huomioida hankkeita suunniteltaessa. Rakentamisen tulee tukea kestävä kehitystä. Merkittävää ilmastotavoitteiden saavuttamiselle on rakennusten hiilijalanjäljen huomioiminen koko elinkaaren ajalta. Energia- ja materiaalitehokkuus on paitsi tärkeää ilmaston kannalta myös järkevää pitkäaikaisesti. Rakennusalan yrityksille vihreä siirtymä tarjoaa mahdollisuuksia vähähiilisten rakennusmateriaalien ja älykkään rakentamisen kysynnän kasvaessa. Jälleen investointien merkitys korostuu.

Materiaalivalinnat ovat tärkeitä paitsi ympäristön myös terveyden kannalta. Liian usein tulee vakavia sisäilmaongelmia. Ekologisesti kestävä ratkaisu voivat olla myös terveyttä ylläpitäviä. Hyvänä esimerkkinä tästä on esimerkiksi hirrestä rakennetut päiväkodit.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Ilmastotoimet maankäyttösektorilla ovat tärkeitä kestävä kehityksen takaamiseksi. Puhdas luonto ja luonnonvaramme ovat rikkaus, joita tulee vaalia myös tuleville sukupolville. Ilmastotoimien suhteellisuutta tulee kuitenkin tarkastella, eikä kilpailukykyämme tule vääristää. Yritykset osaavat pelata ja investoida, kunhan toimintaympäristö sen mahdollistaa. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Kurvinen, kolme minuuttia.

15.41 Maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen: Arvoisa herra puhemies! Kiitos erittäin monipuolisesta ryhmäpuhekierrroksesta, mikä osoittaa sen, että tämä tulee olemaan vaalikausista ja hallituksista riippumatta yksi isoimpia asioita myös Suomen politiikassa, niin kuin kaikkien valtioiden politiikassa: millä tavalla me laitamme kuntoon tätä luontokriisiä ja ilmastokriisiä, minkä ihmiskunta kohtaa, ja samaan aikaan miten huolehdimme väestön hyvinvoinnista ja miten huolehdimme omasta taloudestamme.

Olin tulkitsevinani, että täällä oli vähän niin kuin kolmen tyyppisiä puheenvuoroja. Oli niitä, keiden mielestä tämä ilmastosuunnitelma on aivan liikaa, ja sitten oli niitä, joiden mielestä tämä on aivan liian vähän, ja sitten oli tämä keskilinja, ja varmaan mikään valtava yllätys ei ole, että itseäni miellytti eniten tämä keskilinjan ajattelu. Onhan todettava se, että tämä suunnitelma on todella kunnianhimoinen, niin kuin on koko Suomen 2035-ilmastoneutraalisuustavoite. Se on erittäin kunnianhimoinen, ja voisin ehkä sanoa sillä tavalla niihin arvioihin, että tämä on liian vähän, että laitetaan nyt edes nämä nykyiset suunnitelmat täytäntöön. Silläkin päästään aika pitkälle ja ollaan siinä Euroopan ja maailman kärkeä.

Lisäksi voin kyllä yhtyä ainakin edustaja Harkimon puheenvuoroon siitä, että kyllä me tarvitsemme yritysten investointeja ja innovaatioita, että me saamme rakennettua puhtaampaa tulevaisuutta. Me ollaan päästy haposateista eroon. Minkälaisessa kunnossa meidän järvet, joet olisivat, jos meillä olisi sellainen jätevesien käsittely, mikä meillä oli joskus 50—60 vuotta sitten? Eli kyllä teknologia, investoinnit, talouden kehitys on se, millä me rakennetaan puhtaampaa tulevaisuutta.

Arvostan edustaja Eskelisen näkemystä siitä, että meidän tulisi keskittyä sellaisiin toimenpiteisiin, millä on laaja yhteiskunnallinen hyväksyttävyys, ja niitä on tähän ohjelmaan ja tähän suunnitelmaan pyritty löytämään.

Hieman kummeksu in edustaja Reijosen puheenvuoroa. Tuli sellainen kuva, että perussuomalaiset ovat sitä vastaan, että me parannamme meidän metsiämme, että perussuomalaiset ovat sitä vastaan, että me parannamme metsien lannoitusta, joutomaiden metsitystä.

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

Eikö se, että meidän metsät kasvavat paremmin, ole positiivinen juttu suomalaiselle maaseudulle ja metsätaloudelle? Minusta on.

Täällä tuli jonkin verran kritiikkiä siitä, että hallitus ei ole vaikuttanut ennakkoon esimerkiksi ennallistamisasetukseen. Tämä ei pidä paikkaansa. Kesäkuussa hallituksen EU-ministerivaliokunta otti ennallistamisasetukseen erittäin selkeän ja vahvan ennakkokannan, joka velvoittaa kaikkia ministereitä omassa EU-edunvalvonnassaan.

Kommenttina edustaja Laukkasen kysymykseen siitä, mitä mieltä olen näistä EU-aloitteista, sanon sen suoraan, että mielestäni tällaisenaan tämä komission ehdotus niin sanotusta ennallistamisasetuksesta on kohtuuton Suomelle. Tällaisenaan sitä ei voi Suomelle minun mielestäni hyväksyä.

Ennakoedunvalvonnan kannalta totean myös, että toissa päivänä olen ollut perustamassa neljän EU-maan For Forests -ryhmää, joka alkaa entistä voimakkaammin pitää kestävästä metsätaloutta esillä Euroopan unionissa.

Lisäksi, puhemies, olin erittäin tyytyväinen siihen, että eduskunnassa on laaja yhteisymmärrys siitä, että metsäpolitiikan pitää olla kansallisissa käsissä, kuten se EU-perussopimusten mukaan onkin, ja näin on hyvä olla jatkossakin.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Ohisalo, kolme minuuttia.

15.45 Ympäristö- ja ilmastoministeri Maria Ohisalo: Arvoisa puhemies! Aluksi kiitos ministeri Kurviselle ja maa- ja metsätalousministeriölle itse asiassa kaikkien aikojen ensimmäisen maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman valmistelusta.

Työn taustallehan on tuotettu erittäin tärkeää tietopohjaa siitä, miten maankäytön ja metsien päästöjä voidaan vähentää ja niiden nielua kasvattaa. Osana maankäyttösektorin ilmastotyötä on asetettu esimerkiksi valtion talousmetsille ensimmäistä kertaa hiilinielutavoite. Valtion turvemaiden käsittelyssä pyritään ilmastoystävällisyyteen pohjavesipinnan nostamisella ja ennallistamistoimilla. Jatkossa 25 prosenttia kaikista valtion maiden uudistushakkuista tehdään peitteellisinä.

Arvoisa puhemies! Uuteen ilmastolakiin kirjattu hiilineutraalius edellyttää, että päästömme ja nielumme ovat yhtä suuret vuonna 35. Päästöjen vähentämisen rinnalla meidän tulee siis vahvistaa nielujamme. Olemme kuitenkin saaneet vakavia uutisia siitä, että ennakkotietojen mukaan maankäyttösektorimme on ensimmäistä kertaa muuttunut nielusta päästölähteeksi. Tämä tilanne olisi Suomen hiilineutraaliustavoitteen mutta myös EU-velvoitteidemme saavuttamisen kannalta vakava asia.

Nyt käsittelyssä oleva maankäyttösektorin ilmasto-ohjelma on valmisteltu aikaisempien nielukehityksen ennusteiden perusteella vastaamaan vähintään kolmen miljoonan tonnin nielun kasvua. Aiemmissa ennusteissa nielun oletettiin olevan ilman lisätoimia 18 miljoonan tonnin uralla. Uusien tietojen valossa tämä kolmen miljoonan tavoite uhkaa jäädä riittämättömäksi.

Tämän vuoksi hallitus päätti jo kesällä käynnistää loppuvuodesta valmistuvan selvityksen nielujen romahtamisen syistä sekä ensi vuonna valmistuvan selvityksen metsälain uudistustarpeista ilmaston näkökulmasta. Lisäksi käynnistimme heti työn metsän raivausmaksun käyttönoton valmistelemiseksi ja lisäsimme tukia ilmastoystävälliseen metsähoitoon. Jos budjetti täältä ulos tulee, niin nämä tuet yli tuplaantuvat.

Näillä toimin saamme vahvistettua tietopohjaa ja pääsemme nielujen korjaamisen polun alkuun. Samalla on selvää, että maankäyttösektorin ilmastotyön vahvistaminen tulee ole-

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

maan tulevaisuuden polttavimpia ilmastopolitiikan kysymyksiä, joka meidän on yhdessä välttämätöntä ratkaista. Kestävä nieluista huolehtiminen on niin ilmastotyön kuin kestävän metsänkäytön etu.

Puhemies Matti Vanhanen: Mennään nyt vastauspuheenvuoroihin. Niitä erityisesti ryhmäpuheenvuorojen pitäjille. — Edustaja Heikkinen.

15.48 Janne Heikkinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ennallistamisasetuksessa on tarkoitus museoida luonnonmukaiseen tilaan jopa kahdeksan miljoonaa hehtaaria maamme pinta-alaa — rajuimpien skenaarioiden mukaan. Tämä tarkoittaisi pahimmillaan neljänneistä koko Suomesta. Komission mukaan ennallistamisen hyödyt ovat yli kymmenkertaiset suhteessa kustannuksiin.

Osaisivatko arvoisat ministerit, Ohisalo tai Kurvinen, kertoa meille, mikä on se kaava, jolla Suomi saa miljardilla kymmenen takaisin, kun suomalaista ruoantuotantoa ja metsien käyttöä ryhdytään ajamaan alas?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Torniainen.

15.48 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kotimainen ruoka ja kotimainen metsänhoito ovat todella tärkeitä meille suomalaisille, ja ne tulee pitää myöskin kotimaisessa suomalaisessa päätösvallassa nyt ja tulevaisuudessa. Metsäpolitiikka on äärimmäisen tärkeä asia. Suomi elää metsistä, ja sen takia sitä halutaan edelleen viedä vahvasti eteenpäin. Itse uskon, että kyllä suomalaiset — kun puhutaan ilmastoasioista — tekevät oman osuutensa, mutta Suomi ei voi yksin pelastaa koko maailmaa. Siksi tarvitaan myöskin muiden maiden tekoja.

Arvoisa puhemies! Ministeri Kurvinenkin otti esille myöskin mahdollisuudet maataloudessa, ja siksi keskusta on esittänyt niin kutsuttua hiilipörssimallia, jossa sekä maanviljelijät, maatalous että myös yritykset hyötyisivät asiasta. Haluan vielä oikeastaan kuulla ministeri Kurvisen näkemyksen, ja miksei ministeri Ohisalolta myöskin, tähän asiaan. Voisiko tätä asiaa viedä eteenpäin?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Pitko.

15.50 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos emme onnistu kasvattamaan maankäyttösektorin hiilinieluja vuoteen 2030 mennessä, tarkoittaa se, että meidän täytyy vastaavasti tehdä paljon suurempia päästövähennyksiä. Me olemme kirjanneet tässä eduskunnassa lakiin, että me olemme hiilineutraaleja vuonna 2035. Se on toteutettava. Halusi valita keskilinjan tai minkä linjan tahansa, tämä on fakta. Kolme megatonnia, mitä tässä ohjelmassa esitetään, ei riitä näillä näkymin kattamaan näitä päästöjä.

Me tiedämme, että helpoimmat keinot liittyvät sinne turvepeltoihin. Meidän tulisi poistaa käytöstä ne turvepellot, mitkä ovat kannattamattomia tällä hetkellä — niitä on olemassa — ja ennallistaa ne. Niissä, mitkä ovat kannattavia viljelyssä, pitäisi kehittää viljelytekniikoita, se on hyvä asia ja hyvä linja. Myös esimerkiksi tämä maankäyttömaksun ottaminen käyttöön niin, että turhaan ei uutta turvepeltoa raivattaisi ruoantuotannolle, on kuitenkin hyvä keino. On helppo sanoa, että turvepeltoihin ei saa koskea, mutta miten me korvataisiin nämä päästöt? Se on vaikeampaa.

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kivelä.

15.51 **Mai Kivelä vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaankin, nyt ei käsitellä sitä, olemmeko me sitoutuneita näihin tavoitteisiin tai minkäkokoinen uhka tämä ilmastokysymys on, vaan nyt keskitytään siihen, että löydetään ne riittävät toimet. Tähän sisältyy myös riittävät toimet nielujen osalta.

Itse ehkä toivoisin kuulevani vielä ministereiltä siitä, millä tavalla tämä nielujen pelastusohjelma nyt tulee etenemään. Millä tavalla arvioidaan tilannetta ja tullaan sitten sopimaan näistä tarvittavista lisätoimista?

Sitten kun täällä puhuttiin siitä, kuinka päästöillä on hintalappu, niin kyllä itse haluaisin muistuttaa, että kyllä myös silläkin on sitten hintalappu, jos näissä nielutavoitteissa ei pysyt, eli näillä nieluoroikeuksilla on hintalappu. Ilmastopaneeli on sanonut, että pahimmillaan me joudutaan maksamaan jopa seitsemän miljardia, ja nämä ovat sitten yhteisistä varoista meneviä kuluja. Itse en pidä oikeudenmukaisena sitä, että me ajateltaisiin päättäjinä niin, että no kyllä veronmaksajat sitten maksavat, jos jotkut toiset yksityisesti meidän nieluja käyttävät liikaa.

Maatalouden puolelta sanoisin, että... — Ylitin ajan, pahoittelut. En jatka enää.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Laukkanen.

15.53 **Antero Laukkanen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kaikki me haluamme hiilineutraalin Suomen, ja maailmankin, mutta millä hinnalla ja millä keinoilla?

Täällä edustaja Kivelä mainitsi, että muun maankäytön päästöt syövät kaiken ilmastotoimien tuoman hyödyn — juurikin näin. Voisimme pohtia yhdessä, mitä tämä Suomen uudelleen rakentaminen muutamaan kasvukeskukseen tulee meille maksamaan. Kuinka paljon päästöjä tämä uudelleenrakentaminen tuottaa? Se syö kaiken tämän hyödyn, mitä ilmastotoimilla saavutetaan.

Olen kysynyt erilaisilta ammattilaisilta, onko kukaan laskenut Suomessa, mitä tämä uudelleenrakentaminen tällä volyymilla tällä hetkellä tuottaa ilmastopäästöjä. Sellaista laskelmaa ei ole. Siinä olisi ministeriölle hyvä työrupeama.

Espoossa kaadetaan nyt metsiä kaupunkialueelta sellaista vauhtia ja rakennetaan tornitaloja semmoiseen vauhtiin, että päästöt ovat varmasti suuremmat kuin mitä Espoo onnistuu säästämään omilla ilmastotoimillaan. Tämä ei ole kestävä kehitys. [Ari Torniainen: Hyvä puheenvuoro!]

Puhemies Matti Vanhanen: Sjöblom.

15.54 **Ruut Sjöblom kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmastomuutos on maailmanlaajuinen ongelma, ja sen torjuminen vaatii vähäpäästöisiä ratkaisuja ja laajalaisia muutoksia sekä muutokseen sopeutumista kaikilla yhteiskunnan eri alueilla. Maankäyttösektori on yksi niistä.

Yksi merkittävä asia, jolla pystyisimme valtion tasolla saamaan vaikutuksia aikaiseksi lyhyelläkin aikavälillä, on huomion kiinnittäminen julkisiin hankintoihin. Hankinnat ovat vuositasolla noin 47 miljardia euroa. Jos haluamme saavuttaa tavoitteemme hiilineutraalista Suomesta, on hankintoihin saatava mukaan ekologiset kriteerit ja esimerkiksi hiilijalanjalan käyttäminen kriteerinä. Ne löytyvät laista vapaaehtoisina mahdollisuuksina, mutta

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

ne pitäisi säätää velvoittaviksi. Tämä motivoisi niin maankäyttösektorilla kuin muillakin aloilla yrityksiä panostamaan ekologisuuteen ja toisaalta jo nyt matalaan hiilijalanjälkeen panostaneita yrityksiä osallistumaan kilpailutuksiin ja saamaan realistiset mahdollisuudet myös tavoittaa ja voittaa niitä. Tutkimusten mukaan yrittäjät kokevat vastuullisuuden hyvin tärkeäksi. Halvin hinta pääkriteerinä ei ole enää tätä päivää.

Puhemies Matti Vanhanen: Rydman.

15.55 Wille Rydman wr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tähän maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmaan sisältyy uutena asiana selonteossa esille nostettu maankäyttömaksu, joka määrättäisiin toimijoille, jotka muuttavat metsämaata rakennetuksi maaksi tai peltoalaksi.

Pidän tätä aika ongelmallisena sekä markkinatalouden näkökulmasta yleisesti että vallitsevasta turvallisuusnäkökulmasta käsin. Tilanteessa, jossa Venäjän aloittaman hyökkäyssodan johdosta Suomen on ehkä turvauduttava aiempaa enemmänkin kotimaiseen puuhun ja jossa kannetaan huolta ylipäättäänkin meidän huoltovarmuudestamme, omavaraisuudestamme, pidän tällaista maksua, jolla vaikeutettaisiin kotimaisen puun käyttöä tai metsämaan muuttamista peltoalaksi, huoltovarmuuden näkökulmasta aika ongelmallisena. Kysyisinkin ministereiltä: ollaanko tätä maankäyttömaksuasiaa mahdollisesti harkitsemassa uudelleen johtuen tästä vallitsevasta turvallisuuspoliittisesta tilanteesta?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Sipilä.

15.56 Juha Sipilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Päästöjen vähentämisessä ja hiilensidonnassa vapaaehtoisten markkinoiden roolia on vähätelty. Markkinaehtoisesti voidaan tehdä paljon, paljon enemmän. Viljelijälle voidaan maksaa siitä, että viljelytötumukset muuttuvat siihen suuntaan, että päästöt vähenevät tai saadaan hiilensidonta pelloilla aikaiseksi. Samoin vaikkapa käytöstä poistettujen turvesoiden ennallistaminen on myöskin sellainen tapa, mutta siitä voisi joku vapaaehtoisesti sitten maksaa korvauksen.

Vapaaehtoisen hiilimarkkinan ennustetaan kasvavan globaalisti sadan miljardin euron bisnekseksi ihan muutaman vuoden sisään, mutta meiltä puuttuvat pelisäännöt niin EU:sta kuin Suomesta. Hallitusohjelman mukaisesti myöskin kehysriihessä päätettiin, että Suomessa pilotoidaan ensin näitä pelisääntöjä ja sitten tätä hiilimarkkinaa, ja sovittiin, että se tehdään tämän vuoden loppuun mennessä. Olen äärimmäisen harmistunut siitä, että näin ei tule tapahtumaan. Olisin kysynyt ministereiltä: voidaanko vielä jotain tehdä sille, että pelisäännöt saadaan aikaiseksi pilotointia varten vielä tämän vuoden aikana?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Turtiainen.

15.57 Ano Turtiainen vkk (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Toteutessaan tämä selonteko tulee olemaan täysi katastrofi maassamme, niin luonnon monimuotoisuudelle kuin maatalouselinkeinolle.

Selonteossa todetaan kylmästi, että suosta raivatulla alueella kasvatetun nautakarjan liha tai nahka ei muka kelpaisi EU-markkinoille. Muun muassa tällä esityksellä ollaan pistämässä lihoiksi suomalaista perinnemaisemaa ja jopa ruokaturvaa. Suo, kuokka ja Jussi -ajoista lähtien elävä maaseutu on ollut nimenomaan lehmien ja lampaiden laidunnuksen

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

tuottamaa perinnemaisemaa, jonka määrä tulisi nykyisinkin maksimoida. Erityisesti luomumääritelmän mukaista laidunnusta puoltavat hyönteiskannan monimuotoisuus, edelleen hyönteisten merkitys kasvien pölytykselle ja tästä edelleen lintukannan monimuotoisuus ja elinvoimaisuus.

Hyvä hallitus, samalla kun te maksoitte turpeennostokalustomme romutuksesta, te aloitte syyttämään miljoonia Finnfundin kautta Ruandaan, uuteen sadan megawatin turvevoimalaan. Nyt ihan oikeasti valoja päälle siellä hallituksessa. Tuetaan jo muutenkin ahdingossa olevia maatalousyrittäjiä eikä muuteta elävää maaseutua soistuvaksi joutomaaksi.

Arvoisa puhemies! Tämä selonteko joutaa hylätä epäkelpona. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Kurvinen.

15.59 Maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aloitan vaikka näistä hiilimarkkinoista. Olen täysin samaa mieltä kuin edustaja Sipilä, että tämä on loistava tapa edetä. Olen pahoillani siitä, että tämän vuoden loppuun mennessä sitä pilottia ei saada käyntiin. Meillä oli maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön yhteinen pyöreän pöydän tilaisuus asiasta tässä syksyllä, ja asiaa työstetään eteenpäin, mutta saamani tiedon mukaan tälle vuodelle sitä ei vielä saada eteenpäin, mutta pyrin viemään sitä eteenpäin — en ole puolessa vuodessa ihan kaikkia asioita ehtinyt tässä korjaamaan. Mutta olen samaa mieltä, että tämä on suuri mahdollisuus sekä parantaa juuri sitä hiilensidontaa, maankäyttösektorin toimintaa että lisätä sitten maaseutuelinkeinojen mahdollisuuksia.

Edustaja Rydmanille maankäyttömaksusta: On sovittu sillä tavalla hallituksessa, että nyt virkatyöryhmä selvittää tätä maankäyttömaksua, eli tätä raivausmaksua, ja se lähtee ensi keväänä lausunnoille, ja sitten seuraava hallitus ja eduskunta ratkaisevat, mitä sille asialle tehdään. Kysymys olisi maksusta, joka koskisi kaikkea raivaamista, ei vain pellon raivaamista vaan esimerkiksi juuri täällä kuvattua vaikkapa Helsingin ja Espoon kaupungin toimintaa, kun puistoalueita hävitetään vaikkapa infraa varten. Tämä on tosiaan sen osalta tilanne.

No sitten täällä nousi esille ennallistamisen kysymys. Siinä on mielestäni välttämätöntä se, että siinä on riittävästi, jos — huom. jos — tällainen ennallistaminen käynnistyy Euroopassa, kansallista liikkumavaraa, siinä jäsenvaltiot voivat itse katsoa, mitä luontokohteita sitten ennallistetaan, siinä on riittävästi joustavuutta ja kohtuuttomia kustannuksia ei tule yhdellekään jäsenvaltiolle. Lisäksi mielestäni pitäisi aiemmat ennallistamistoimet katsoa mukaan ja laskea ne mukaan. Meillä esimerkiksi Metso-ohjelma ja Helmi-ohjelma ovat sitä ennallistamista, eikä ole reilua, jos sitä ei huomioida riittävästi.

Vielä, puhemies, loppuun asia turvepelloista. Niiden puolesta ja vastaan on puhuttu täällä tänään salissa. Itse olen turvepeltojen puolella. [Puhemies koputtaa] Missään nimessä emme voi lopettaa maataloutta turvepelloilla. Noin 12 prosenttia Suomen peltoalasta on turvepeltoja. Jos niillä ei voi viljellä, se vaarantaa meidän ruokaturvamme, meidän huoltovarmuutemme, [Puhemies: Kiitoksia!] ja kun ilmastonmuutos etenee, turvepellot kestävät paremmin kuivuutta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Ohisalo, kaksi minuuttia.

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

16.02 Ympäristö- ja ilmastoministeri Maria Ohisalo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Heikkiselle: Jotta kukaan ei nyt ymmärrä väärin, niin museothan ovat erittäin tärkeitä, mutta niillä ja metsillä ei ole nyt tässä keskustelussa mitään tekemistä keskenään, vaan kun puhumme tästä luonnon tilan parantamisesta, silloin on aidosti kyse siitä, että parannetaan eri elinympäristöissä sen luonnon tämänhetkistä, heikentynyttä tilaa. Ja tämä on välttämätöntä sen vuoksi, että Suomikaan ei ole onnistunut pysäyttämään luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä, ja Suomihan on tähän sitoutunut jo vuosikymmenten aikana. Valitettavasti moni maa maailmassa on tässä epäonnistunut. Sen takia menemme tämän vuoden loppupuolella myös yhdessä YK:n biodiversiteettikokoukseen, jossa toivottavasti valtiot tulevat yhteen ja päättävät pysäyttää monimuotoisuuskadon vuoteen 30 mennessä.

Edustaja Rydmanille tässä edellä myös ministeri kommentoi tätä maksukysymystä. Jotta tosiaan metsäkatoa ei aiheutettaisi suotta, metsien raivaamisesta voitaisiin siis tällöin periä maksua. Mutta kyse on siitä, että oli kyse pellon raivaamisesta tai rakentamiseen liittyvästä raivaamisesta, siitä voisi tulla maksu, ja maa- ja metsätalousministeriö ja ympäristöministeriö tätä yhdessä valmistelevat, ja jää seuraavan hallituksen päätettäväksi, tuleeko tällainen maksu sitten lopulta käyttöön.

Edustaja Laukkaselle tästä rakennetun ympäristön kokonaisuudesta, josta ympäristöministeriö vastaa: Tämähän vastaa käytännössä lähes kolmasosaa meidän kaikista päästöistä. Eli kyllä näitä päästöjä seurataan siellä rakentamisen puolella hyvin tarkasti, ja jatkuvasti tehdään paljon toimia, jotta päästöjä saadaan madallettua. Yksi keskeinen keino tässä on puurakentamisen vahvistaminen. Silloin puu voi sitoa myös niissä rakennuksissa hiiltä itseensä pidempiä aikoja. Sen lisäksi tietysti entistä suurempaan rooliin nousevat myös esimerkiksi rakennusmateriaalien kierrätys ja kiertotalouden mukaan ottaminen tähän, eli se, että emme aina käytä uudestaan neitseellisiä resursseja. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kiviranta, olkaa hyvä, vastauspuheenvuoro.

16.04 Esko Kiviranta kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! EU vainoaa metsätalouttamme ja metsäteollisuuttamme.

EU:n kestävän rahoituksen luokittelujärjestelmä eli taksonomia-asetus voi johtaa siihen, ettei puunmyyjä saa ainuttakaan ostotarjousta. EU:n uusiutuvan energian direktiivillä kiellettäisiin energiapuun tukeminen siltä osin kuin energiapuun käyttö ylittää vuosien 2017—2022 keskiarvon.

EU:n ennallistamisasetus vaikuttaisi erittäin merkittävästi metsä- ja maatalouteen. Ennallistamistoimien piiriin kuuluvilla alueilla ei voitaisi jatkaa nykyistä toimintaa. Ehdotus johtaa siihen, että noin 25 prosenttia Suomen pinta-alasta tulisi palauttaa luonnontilaan. Perustuslakimme turvaama omaisuudensuoja olisi uhattuna, kun tämä kaikki aiotaan säätää EU:n suoraan jäsenvaltioita sitovalla asetuksella, enkä usko, että nämä hiilikauppatoimet tähän ehtivät, ja ne voivat ratkaista [Puhemies koputtaa] vain vaatimattoman osan tästä asiasta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hassi, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

16.05 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Kurvinen mietti, missä kunnossa järvenne olisivat, jos jätevesien puhdistustekniikka olisi samalla tasolla kuin joskus 60—70-luvun vaihteessa. Onneksi tekniikka on parempi, mutta ei se nyt ihan omalakisesta tekniikan kehitystä ole, joka on tilanteen parantanut. Siinä on tarvittu paljon lainsäädäntöä ja myös kansainvälisiä sopimuksia, että teollisuuden päästöjä on puhdistettu.

Meillä keskustelu hiilinieluista ja metsistä muistuttaa energiasta käytyä keskustelua noin 20 vuotta sitten, jolloin ilmastotavoitteita, hiilidioksidipäästöjen vähentämistavoitteita, kuvattiin suureksi uhaksi teollisuudelle, työpaikoille, tulevaisuudelle. Onneksi on löydetty toimivia ilmastoratkaisuja, joilla myöskin saadaan vientituloja. Tämä lähestymistapa [Puhemies koputtaa] sopii myös maankäyttöön.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Eestilä, olkaa hyvä.

16.06 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Löysin tästä ilmastosuunnitelmasta jonkin asian, mistä olin kyllä samaa mieltä, ja se oli tämä turveperäisten metsien tuhkalannoitus. Se kuulosti erinomaisen järkevältä, koska se lisää puuston kasvua, hyödyttää teollisuutta ja työllisyyttä sekä lisää Suomen vientituloja ja hiilensidontaa. Juuri tällaisia keinoja meidän pitäisi käyttää.

Mutta sitten hieman ihmettelen, koska ruokaanhan pitäisi suhtautua, kuten ministeri sanoi, aika vakavasti — ja ruokaturvaan — ja jos me oikeasti lähdemme näitä järkeviä ja hyviä peltöjä lahtaamaan ja vesittämään silloin, kun tulee kuivuus, niin en oikein ihan käsitä, kuinka paljon sillä on sitten tekemistä ruokaturvan kanssa, jota pidämme ykkösasiana. Mutta ilmeisesti sekin väistyy silloin, kun tulee joku vielä suurempi merkittävä asia.

Näitä hiilineutraaliteettivuosisilukuja voi tietysti itse kukin arvioida ja pistää paperille, mitä haluaa, mutta siinä on se vaara, että se valtio, joka liian nopeasti lähtee pyrkimään hiilineutraaliteettiin, maksaa kalliisti ja todennäköisesti investoi vanhenevaan tekniikkaan. Onko Suomessa oikeasti tätä mietitty? [Puhemies koputtaa] Ruotsi on tätä miettinyt, mutta vaikuttaa siltä, että Suomi ei.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

16.07 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aivan oikein edustaja Kiviranta omassa puheenvuorossaan kuvasi näitä EU-säädöksiä — LULUCF:ää, taksonomiaa, nyt ennallistamisasetusta. Niillähän selkeästi käydään — ohi sen, mitä on liittymissopimuksessa — suomalaisten ihmisten omaisuuteen kiinni. Omaisuuden suoja puretaan, elinkeinovapaus häviää.

Mutta tärkeintä, mitä Suomen hallituksen pitäisi tehdä joko nyt tai sitten välittömästi — jomminkummin, saa valita: pitää ensimmäisenä nämä väärät päästöluvut oikaista. Meidän päästötase on aivan väärin laskettu. Niistä 15 miljoonan tonnin päästöistä maksamme turhaan maksuja päästökaupassa. Sen arvo on noin miljardi vuodessa nykyisin, ja sitten, kun näillä omilla virheillämme teemme sen, että meillä eivät enää kotimaiset energiaraaka-aineet ole käytössä, niin käytännössä se johtaa siihen, että kaikki suomalaiset kodit, perheet, joutuvat ensi talvena sellaiseen kurimukseen, jota ennen ei ole nähty.

Ei ole mitään syytä meidän hävetä metsien hoitoa — niitä hoidetaan hyvin. Jos haluamme pitää nämä hiilitaseet kunnossa, niin hoidamme metsämme hyvin, niin kuin edustaja

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

Eestilä sanoi, lannoitamme ne oikein [Puhemies koputtaa] ja saamme hiilitaseet kuntoon. Olemme käytännössä jo tänään hiilineutraaleja.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Essayah, olkaa hyvä.

16.08 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Täällä ministeri kertoi, että on tähän EU:n metsätyöryhmään mennyt mukaan, ja tästä voi vain onnitella. On erittäin tärkeää, että tämmöinen For Forest -ryhmä on perustettu, ja tietysti tässä herää huoli, että onhan teillä koko hallituksen tuki nyt näille toimille. Olen vähän ollut ymmärtävinäni mediasta — valitettavasti ministeri Ohisalo joutui jo lähtemään — että kaikki eivät olisi aivan tyytyväisiä. Mutta niin kuin täällä kollega Kiviranta kertoi, että kun komissiosta tulee nyt niin oikealta kuin vasemmalta erilaisia metsään liittyviä esityksiä, jotka myöskin menevät täysin metsään, niin on äärimmäisen tärkeää, että meillä on nyt sitten niitä maita, jotka ymmärtävät tätä metsätaloutta, niin että siellä on sitten yhtenäistä linjaa ja lähdetään hakemaan sitten myöskin torjuntaa näille esityksille.

Täytyy sanoa, että joskus tuntuu, että näissä metsäasioissa biologia unohtuu: siis että kasvava metsä sitoo hiiltä [Hannu Hoskonen: Juuri näin!] ja vanha metsä päästää hiiltä. Jotenkin tuntuu, että kun tämä perusasia ymmärrettäisiin, [Puhemies koputtaa] niin kaiken maailman nielukikkailut jäisivät vähän vähemmälle.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ledamot Norrback.

16.09 **Anders Norrback r** (vastauspuheenvuoro): Tack, ärade talman! Framtidens energi är fossilfri. Det är bioenergi, det är solenergi, det är vindenergi, och någonting som vi inte vet vad det är.

Arvoisa puhemies! Tässä keskustellaan nyt käyttötarkoituksenmuutosmaksusta. Ei kai nyt vain mene niin, että kun kuitenkin tuulivoimaan, aurinkovoimaan tarvitaan pinta-alaa, missä muutetaan maankäyttötarkoitusta, niin se maksu, jota suunnitellaan, tulee näihin? Se sitten hidastaa meidän muutosta, jos näin käy. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Sirén, olkaa hyvä.

16.10 **Saara-Sofia Sirén kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutos on ratkaistava, luontokato on pysäytettävä, maankäyttösektorin ilmastopäästöjä on vähennettävä, hiilinieluja ja -varastoja vahvistettava. Nämä ovat yhteisiä tavoitteita, joihin on tärkeää sitoutua. Tässä käsiteltävänä olevassa MISU-selonteossa asetetaan mitoituksia ja tavoitteita, mutta huomionarvoista on, että tämänkin selonteon osalta niin toimeenpano- kuin rahoitusvastuu on jäämässä seuraavalle ja seuraaville hallituksille.

Täällä on keskusteltu myös tästä ennallistamisasetuksesta, ja olen eri mieltä kuin ministeri siitä, onko Suomen kanta ollut selkeä. Hallituksen sisältä on kuulunut varsin ristiriitaisia viestejä tähänkin asiaan liittyen. Valtioneuvosto ei mielestäni ole myöskään onnistunut tarkoituksenmukaisella tavalla ennakkovaikuttamisessa. Ja nostan esiin vielä senkin, [Puhemies koputtaa] että hallituksen itsensäkin mukaan on ollut pohdintaa siitä, onko ehdotus toissijaisuusperiaatteen mukainen. [Puhemies: Kiitoksia!] Kuitenkaan tätä huomautusta ei tehty.

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

16.11 **Ritva Elomaa ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän selonteon yhteydessä on nostettava esille tosiasia, että Euroopan ja koko maailman kunnianhimoisin ilmastosuunnitelma iskee suomalaiseen teollisuuteen, maatalouteen, metsäteollisuuteen niin rajusti, että mahdollisuudet kilpailla tasaväkisesti, yhdenvertaisesti, muiden maiden kanssa ovat melkein mahdottomia markkinoilla.

Kysynkin ministeriltä: miksi ei voida olla vähän samoilla linjoilla kuin Euroopan muut maat? Käsittääkseni myös Tanska on tehnyt uuden suunnitelman ja sen tavoite on vuonna 2050 tämä hiilineutraalisuus, mutta Suomi pitää kiinni intensiivisesti tästä vuoden 2035 suunnitelmasta. Ja jos nyt ajatellaan tosiaan Kiinaa, Intiaa, Venäjää, isoja maita: jos ne eivät tee kunnan suunnitelmaa, niin tämä maapallo kyllä tuhoutuu [Puhemies koputtaa] — verrattuna siihen, mitä Suomi tekee.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kivisaari, olkaa hyvä.

16.12 **Pasi Kivisaari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Järkevä luontosuhde on realistista vihreyttä, ja sen periaatteet soveltuvat hyvin myös maankäyttöön ja sen kokonaisuuteen. Me keskustassa olemme luontoihmisiä, joille ympäristön hyvinvointi on tärkeää, ja ymmärrämme, että hyvinvoiva ympäristö myös tuottaa parhaiten. Siis realistinen vihreys, omistamisen oikeus ja käytännönläheisyys ovat arvoja, myös osa politiikan tekemistämme. Siksi puolustamme oikeudenmukaisuutta ja vastuullisuutta.

Hyvinvointiyhteiskuntamme on rakentunut pitkälti vastuullisen maa- ja metsätalouden ansiosta. Viestimme on siis selvä: puolustamme viimeiseen asti yhteiskuntamme kivijalkaa eli oikeudenmukaista ja vastuullista luonnonvarataloutta, kauttaaltaan asuttua maata [Puhemies koputtaa] ja maa- ja metsätaloudesta huolta pitävää Suomea.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kaunisto, olkaa hyvä.

16.14 **Ville Kaunisto kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hiilineutraali Suomi ja hiilineutraali maailma ovat äärimmäisen tärkeitä tavoitteita, ja niitä kohti pitää mennä. Meillä on täällä salissa tänään ollut keskusteluja tutkimus-, kehitys- ja innovaatio-toiminnasta, ja näin teknologiauskovaisena näen siellä aika merkittäviä ratkaisuja ilmastomuutoksen pysäyttämiseksi. Itse asiassa — kun ajattelen itseäni, joka tulen Suomen ruostevyöhykkeen kaakkoiskulmasta, Kymenlaaksosta — mietin meidän metsäteollisuutta ja sitä, minkänäköisiä ratkaisuja he pystyvät uusien teknologisten innovaatioiden kautta tekemään, jotka parantavat ehdottomasti Suomenkin luonnon oloa.

Se, mikä tässä itseäni harmittaa suuresti, kun mietitään eduskunnan ja hallituksen toimintaa EU:n suhteen, missä pitäisi tätä teknologistakin kärkeä edistää, on ennakkovaikut-taminen juuri metsien kohdalla. Siinä ollaan menty valitettavasti pieleen. Se vaikuttamistyö täytyy tehdä ennen kuin pöytään istutaan. Se tehdään käytävillä eikä enää täällä salissa vakuutellen. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

16.15 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puunkäytössä pitäisi painottaa paljon enemmän pitkäikäisiä tuotteita, sellaisia, mitkä sitovat hiilidioksidia ja säilyvät hiilivarastoina. Nythän jalostusaste on ollut metsätaloudessa jo pitkään laskussa.

Puurakentaminen on asia, jossa me Suomessa olemme jopa riippuvaisia tuonnista. Olen itse käynyt puurakenteisessa koulussa, jonka rakennuselementit tuotiin Saksasta, koska Suomesta ei löydy sellaista materiaalia eikä sellaista tuotantoa, jolla se olisi pystytty rakentamaan. Toki meillä myös puuelementtituotantoa on, mutta hyvin pienessä mittakaavassa. Tämä ei tule muuttumaan, jos me vain hoemme sitä, että nykytilanne tulee jatkumaan eikä minkään tarvitsisi muuttua.

Esimerkiksi Ranskassa on asetettu rakentamisessa lailla sitovat tavoitteet puurakentamiselle. Voisimme Suomessakin esimerkiksi laittaa 50 prosentin puurakentamisvelvoitteen julkiselle rakentamiselle.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Koponen, Ari, olkaa hyvä.

16.16 Ari Koponen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu tänään turpeesta, ja sen täysin hallitsematon alasajo ja myös uusien koneiden romutus on ollut täyttä hulluutta. Ministeri Kurvinen, te olette maalaispoika — anteeksi, maalaishenkilö. [Antti Kurvinen: Maalaisoletettu!] Olisinkin kysynyt: kuinka kuivike- ja kasvuturve tullaan korvaamaan?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Heikkinen, olkaa hyvä.

16.16 Janne Heikkinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen oppinut tuntemaan ministeri Kurvisen urheilun ystävänä, ja nyt täytyy kyllä sanoa, että tämä EU:n ennallistamisasetus sirvahti ministerin räpylästä kesällä. Ja täytyy ihmetellä sitä, että eivätkö tässä ajassa todella kaikki ymmärtäneet kotimaisen ruoan merkitystä ja meidän kotimaisen ruoan kotimaisuusastetta. Onko meillä, ministeri Kurvinen, todella tässä ajassa varaa menettää ensimmäistäkään peltotehtaaria ruoantuotannosta? Ja miksi ette pyrkineet vaikuttamaan tähän asiaan samassa rintamassa Ruotsin kanssa jo huomautusmenettelyllä?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Torniainen, olkaa hyvä.

16.17 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun puhutaan maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmasta, on aivan luonnollista, että maatalous ja metsätalous nousevat ensiksi esille ja niitä halutaan puolustaa. Keskusta ennen kaikkea haluaa puolustaa kotimaista tuotantoa. Mutta itse toivon, että tässäkin yhteydessä otetaan myöskin huomioon kuntien rooli ja myöskin valtion rooli esimerkiksi kaavoituksessa, siinä, miten ja millaisille alueille kaavoitetaan uusia asuinalueita ja uusia teollisuusalueita. Sillä on tärkeä merkitys myöskin ilmastoasioissa.

Arvoisa puhemies! Toinen asia, jonka haluan nostaa esille, on vielä tämä Venäjän hyökkäys Ukrainaan. Se on aikaansaanut ennen kaikkea sen, että meidän täytyy huolehtia huoltovarmuudestamme ruoan, veden, energian ja raaka-aineiden osalta ennen kaikkea, ja turpeen energiakäytön huoltovarmuusmerkitys on kasvanut tänä aikana erittäin merkittävästi.

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja nyt ministeri Kurvinen päättää debatin. Kaksi minuuttia, olkaa hyvä.

16.18 Maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos oikein hyvästä ja laaja-alaisesta, tyylikkäästä keskustelusta. On tärkeää, että näin vahvasti eduskuntaa kiinnostavat maa- ja metsätalous ja ilmasto- ja ympäristöpolitiikka.

Ensinnä vastaan edustaja Koposelle. Mielestäni kasvu- ja kuiviketurvetta todella tarvitsee suomalainen maatalous erittäin paljon, ja senkin takia on tärkeää, että turve säilyy meidän energiapaletissamme ja sitä käytetään huoltovarmuuspolttoaineena. Ja sitä tarvitaan. Kyllä turvetta tarvitaan energiaksi, ja meidän nostamme turvetta samalla kertaa: energiaturvetta ja sitten kasvu- ja kuiviketurve tulevat siinä mukana.

Joudun edustaja Elomaan, vaikka arvostan häntä kovasti, kanssa olemaan kyllä täysin eri mieltä. Tämä asiakirja ei kyllä aiheuta mitään teollisuuden kilpailukyvyen menetystä ja meidän maataloutemme kannattavuuden pudotusta. Tämä on sillä tavalla laadittu, että maatalouden kannattavuus ei tästä vaarannu, ja kyllä tämä ilmasto- ja ympäristökäänne on myös mahdollisuus bisnekseen. Se on mahdollisuus puhtaisiin ratkaisuihin, ja meillä on Suomessa parhaita kiertotalouden ja energiatekniikan yrityksiä maailmassa. Ja ei Suomen talous, arvoisa edustaja Elomaa ja muut perussuomalaiset, nouse sillä, että me palataan 80-luvulle teknologiassa ja teollisuudessa. Ei me sillä lailla pärjätä maailman kilpailussa. [Ritva Elomaan välihuuto] Totta kai järki pitää pitää päässä näissä kaikissa ilmasto- ja ympäristöratkaisuissa.

Täällä kannettiin huolta siitä, ajaako koko hallitus Suomen metsien etua. Ajaa, ja Suomen hallituksen kanta ennallistamiseen ja muuhun EU:n metsäpolitiikkaan ilmenee U-kirjeestä. Sen takana on koko hallitus, riippumatta sitten siitä, mitä lausuntoja mediassa joku on saattanut antaa.

Olen täysin samaa mieltä kuin monet edustajat — ainakin Essayah, Kiviranta, Hoskonen ottivat esille tämän asian — että Euroopan unioni syöttää koko ajan uusia lainsäädäntöehdotuksia koskien metsiä, ja EU kolkuttelee kyllä — olen samaa mieltä kuin edustajat — jo oman toimivaltansa ja laillisuuden rajoja tässä, koska varsinainen metsäpolitiikka [Puhemies koputtaa] ja metsätalous kuuluvat jäsenvaltioille.

Ja sitten vielä loppuun, puhemies: Kyllä ollaan Ruotsin kanssa samassa rintamassa ja ollaan metsäisten EU-maiden kanssa samassa rintamassa. Suomi on ottanut metsäedunvalvonnassa uuden vaihteen silmään. Perustimme toissa päivänä tämän metsäisten EU-maiden For Forest -ryhmän, ja pyrimme laajentamaan sitä ja tehostamaan sen toimintaa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Sitten mennään puhujalistaan. — Edustaja Rydman, olkaa hyvä.

16.21 Wille Rydman wr: Arvoisa herra puhemies! Tuossa debattipuheenvuorossani kannoin huolta tästä selonteossa esitetystä uudesta maankäyttömaksusta, joka siis määrättäisiin sellaisille toimijoille, jotka muuttavat metsämaata maaksi tai peltoalaksi. Tässä puheenvuorossa kannoin ennen kaikkea huolta siitä, että nyt kun elämme sellaisessa maailmanpoliittisessa tilanteessa kuin elämme ja tarvetta on kotimaiselle puuntuotannolle ja toisaalta huoltovarmuusköykymästä olisi ihan perusteltua välillä saada ehkä jotain maata

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

pellöksikin, niin pidin tällaista maksua erityisesti tässä maailmanpoliittisessa tilanteessa aika huonona ajatuksena.

No ministerit tässä sitten vähän selvensivät ajatuksiaan ja alleviivasivat sitä, ettei kyse ole pelkästään metsän raivaamisesta pelloksi ja sille asetetusta maksusta vaan myöskin siitä, että jos Helsingissä vaikkapa kaadetaan metsää ja kaavoitetaan rakennusmaaksi, niin sittenkin lätkäistään maksu, ja tämä toki selkeytti asian luonnetta. Tämähän on selvästikin vihreiden ja keskustan välinen kompromissi: maksu lätkäistään sekä sille, että raivataan uutta peltoa — vihreät saivat tahtonsa läpi — että sitten sille, jos raivataan metsää kaupungiksi — keskusta sai tahtonsa läpi. [Jenni Pitkon välihuuto] Mutta kyllä tämä kompromissi on huonoin mahdollinen, koska kyllä tähän maahan tarvitaan sekä peltoa että kaupunkia, ja tämänkaltaisella maksulla, jolla tästä tehdään vaikeampaa, kyllä ammutaan itseään jalkaan monella eri tavalla sekä kaupungistumisen että huoltovarmuuden näkökulmasta. Huomioi den senkin, että yleisestikin ottaen Suomessa tilakoot ovat edelleenkin varsin pieniä, min kä takia toiminta ei useinkaan kannata, kyllä meillä pitäisi olla aika joustavat mahdollisuu det myöskin siihen, minkälaisia maankäytöllisiä ratkaisuja maaseudulla tehdään, puhumat takaan nyt sitten siitä, että menestyvät kaupungit ovat etu koko maalle, ja kyllä sellaisten menestyvien kaupunkien pitää myöskin ilman kohtuutonta maksutaakkaa pystyä kasva maan.

Kun elämme sellaisessa maailmanpoliittisessa tilanteessa kuin tällä hetkellä elämme, toivon, että tätä asiaa tarkastellaan myöskin paljon enemmän huoltovarmuuden näkökul masta kuin tässä suunnitelmassa nyt on tarkasteltu, ja toivon, että asia myöskin tästä salista välittyy sitten ministereille ja valiokuntiin päin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

16.23 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Ministeri Kurviselle vastaan niin, että perus suomalaiset eivät mene 50-luvulle takaisin. Sitä me emme vaadi näissä meidän ympäristö asioissamme, mutta esimerkiksi tästä ennallistamisvaateesta, mikä on tulemassa nyt tuolta Brysselistä, ei voi sanoa niin, että se parantaa meidän teollisuutemme tilan. Kyllähän se on uhka, ja tällaisen tyyppistä säädöstä me kritisoimme.

Arvoisa puhemies! Valtioneuvoston selonteosta maankäyttösektorin ilmastosuunnitel maa koskien paistaa läpi vihreä politiikka. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma käsit tää varsinaisen maatalousmaan lisäksi metsätalouden sekä muun maankäytön kokonaisuu det. Sen tavoitteena on hallituksen kestävä kehityksen tavoitteiden mukaisesti jouduttaa maankäytön, metsätalouden ja maatalouden vihreää siirtymää. Kuten selonteossakin mai nitaan, maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma on osa Marinin hallituksen hiilineutraali Suomi 2035 -tavoitetta.

Vaikka tässä ilmastosuunnitelmassa mainitaan, että lähtökohtaisesti sen tavoitteet pyri tään saavuttamaan mahdollisimman kustannustehokkaalla ja oikeudenmukaisella tavalla, ei suunnitelman toteuttaminen oikeasti kustannustehokkaasti tai oikeudenmukaisesti ole realismia ilman, että tavoiteaikataulua lykättäisiin tuntuvasti. Olemme saaneet jo maistaa kuluvan vaalikauden aikana hallituksen ympäristöpolitiikan seurauksia. Kaipola ja Naan tali ovat yksittäisiä esimerkkejä siitä, mihin yli menevät ilmastotoimet voivat johtaa.

Myös metsäsektoria vaivaa epävarmuus tulevaisuuden osalta. Pinnalla ovat muun muas sa EU-politiikkaan nivoutuvat hiilinielukysymykset. Metsäisen Suomen edunvalvonnasta kin on jonkinmoinen eripura päällä hallituksessa, kun ministeri Kurvinen lähti mukaan yh

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

teistyöhön valvomaan metsätalouden etua yhdessä muutaman muun, Suomen kanssa yhteisiä tavoitteita ajavan jäsenmaan kanssa. Ihmettelen suuresti, mitä väärää voi olla Suomen ja suomalaisten edun puolustamisessa EU-tasolla, joten kiitoksia tulee Kurviselle tästä asiasta. Ei todellakaan yhtikäs mitään.

Pitää muistaa, että metsäsektori on maamme talouden kannalta merkittävä, ja vientitulot sekä työpaikat kyllä kelpaisivat näinä vaikeina aikoina. Nyt ei yksinkertaisesti ole varaa lähteä nakertamaan metsäteollisuuden kannattavuutta yhtiökunnianhimoisella ympäristöpolitiikalla. EU-sääntely on aiheuttanut jo tarpeeksi päänvaivaa Suomen metsäsektorille.

Samat sävelet pätevät myös maatalouden puolella. Suomalainen maatalous on ollut pahassa pinteessä jo pidemmän aikaa. Tuottajahinnat eivät pysy kustannusten nousun perässä, mikä on romahduttanut maatilojen kannattavuuden kehnolle tasolle. Tässä tilanteessa maataloutta koskevien päästötavoitteiden kiristäminen on hallitukselta todella vastuutonta politiikkaa. Maatalous ei yksinkertaisesti kestä enää vastoinikäymisiä. Tänä keskustellaan sopivasti myös huoltovarmuudesta, jossa maatalous on yksi peruspilareista, sillä jos ruoan saannin turvaaminen ei onnistu, romahtaa yhteiskunta nopeasti.

Ilmastosuunnitelman mukaan sen tavoitteet yritetään saavuttaa mahdollisimman kustannustehokkaasti ja oikeudenmukaisesti. Tämä ei ole kuitenkaan realismia, ja hallituksen olisikin kokoonnuttava päättämään vihreän siirtymän tavoitteiden lykkäämisestä. Se olisi aitoa vastuullisuutta suomalaisia äänestäjiä kohtaan.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset esittävät sinivalikoista siirtymää. Se korostaa Suomen kansallista etua, omavaraisuutta ja huoltovarmuutta. Suomi tarvitsee investointeja, oikeaa työtä, yrittämistä ja hyvinvointia suomalaisille. Suomen on toimittava kansainvälisillä kentillä rohkeammin.

Ennallistamisen eli metsäluonnon monimuotoisuuden lisäämisen on oltava kansallisissa käsissä. Metsien hoito on Suomessa huipputasolla. Kuka pystyy kiistämään tämän tosiasian? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kivisaari, olkaa hyvä.

16.28 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Maa- ja metsätalous on keskeinen osa Suomen huoltovarmuutta. Tämä tulee ottaa huomioon tehtäessä ilmastotoimenpiteitä. Toimenpiteet eivät siis saa vaarantaa kotimaista ruoantuotantoa eivätkä myöskään metsätaloutta. Ilmastomuutos ei ole siis maa- ja metsätalouden syytä, vaan ennen kaikkea se on osa ratkaisua. Esimerkiksi ruoantuotannon elintarvikeketjun osalta kauppa ja teollisuus ovat ilmoittaneet monin paikoin olevansa hiilineutraali toimija, mikä on hyvä asia. Sen sijaan esimerkiksi metsäsektoriin on tarpeettomasti ohjattu syyllisyyttä, vaikka siis se on ala, joka siioo hiiltä. Siksi syyllistäminen on monin paikoin kaikkea muuta kuin reilua.

Myös ilmastotoimenpiteet toteutetaan oikeudenmukaisesti. Ilmastomuutos voidaan valjastaa maa- ja metsätalouden osalta tulonlähteeksi. Aivan kuten täällä ministeri totesi, myös keskusta on ajanut niin sanotun hiilipörssin käyttöönottoa. Tällä hetkellä hiilimarkkinoilla vallitsevat vähän niin kuin villin lännen säännöt. Yhteisille pelisäännöille on kysyntää, ja niitä pitää toteuttaa nopeutetulla aikataululla.

Huoltovarmuus ja päästöjen vähentäminen edellyttävät myös, että Suomi on kauttaaltaan elinvoimainen. Koko Suomi on siis pidettävä asuttuna, jotta kotimaisia luonnonvarojamme pystytään kestävästi hyödyntämään jatkossakin. Ihmisten palvelujen ja työpaikkojen keskittäminen veisi Suomea kyllä väärään suuntaan. Hajautettu yhteiskunta on myös

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

maankäytön muutosten näkökulmasta parempi ratkaisu, sillä keskittäminen vaatii usein uudelleenrakentamista.

Puhemies! Luonnonvaroja ei siis todella saa museoida. EU:n ennallistamisvaade on ymmärtämätön ja vailla realismia. Metsiä koskevan päätösvallan tulee ilman muuta säilyä kansallisissa käsissä.

Puhemies! Ehkä lopuksi kolme oleellisuutta: Kauttaaltaan asuttu, maastaan ja metsistä huolta pitävä Suomi. Toiseksi: hajautettu yhteiskunta tukee myös kestäväää maankäyttöä. Ja kolmanneksi: kotimainen ruoantuotanto ja metsätalous on turvattava.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Essayah, olkaa hyvä.

16.31 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Suomalainen metsätalous tulee voida pitää omissa kansallisissa käsissä. Ja todellakin, niin kuin tuossa debattipuheenvuorossa totesin, täytyy vain toivoa, että koko hallitus vahvasti sitoutuu tukemaan ministeri Kurvista tässä metsätyöryhmässä, For Forest -ryhmässä, jossa Ruotsi, Itävalta ja Slovenia jakavat samantyyppiset näkemykset metsänhoidosta ja metsäpolitiikasta yleensäkin. Meidän on torjuttava erityisesti tuolta komissaari Timmermansin kabinetista jatkuvalla syötöllä tulevia mitä erikoisempia esityksiä, joilla kyllä mennään syvästi sinne, voisi sanoa, kansallisvaltioitten kompetenssin alueelle, kun puhutaan metsäpolitiikasta, joka ei siis kuulu EU:n toimivaltaan, mutta energia- ja ilmastopolitiikan kautta sinne yritetään sitten takaoven kautta tulla.

Samoin tuossa debatissa totesin ihan tosiasioita biologiasta, että kasvava metsä sitoo hiiltä ja vanha metsä sitä puolestaan päästää. Ylipäättänsä koko tässä päästokeskustelussa kuitenkin tähtäimessä meillä pitäisi olla se, että me pyrimme fossiilisesta energiasta eroon. Se on se ykköstavoite. Itse suhtaudun näihin erilaisiin hiilipörssi- ja muihin ajatuksiin hivenen, voisiko sanoa, epäillen siinä mielessä, että onko niin, että me todellakin esimerkiksi tiedämme hiiliviljelystä tarpeeksi paljon — siis siitä, kuinka paljon oikeasti esimerkiksi maan alla oleva juuristo pystyy sitomaan hiiltä. Ja kun nämä laskelmat tällä hetkellä ovat vähän sitä ja tätä, niin täytyy sanoa, että se, että me teemme esimerkiksi valtavan suuria ja pitkälle meneviä strategisia, taloudellisilta ja sosiaalisilta vaikutuksiltaan isoja päätöksiä sillä perusteella, millaisia hiilensitomislukuja me näissä laskelmissa oletamme erilaisille alueille, itseäni vähän hirvittää. Kyllä olisi tärkeää, että me nimenomaisesti pohjaisimme pitkälti tieteseen ja tutkimukseen ja siltä pohjalta tekisimme tätä politiikkaa, eikä niin kuin toisinpäin, että politiikka vääntää tieteen ja tutkimuksen sopivaan asentoon ja otetaan sellaisia tuloksia, mitkä siihen sattuvat sopimaan.

Maanviljelystä vielä se, että maanviljelijöitten ja tuottajien päästösyyllistämiseksi on myöskin saatava loppu. Suomalaisen ruoan merkityksen ja arvon huomaa vasta, kun sitä ei enää saa, ja näin ei voi olla. Varmasti tuossa tulevassa huoltovarmuuskustelussa tähän asiaan myöskin käymme syvällisesti. Mutta on ymmärrettävä se, että tällä hetkellä suomalainen maatalous on todellakin suurissa ongelmissa. Se, että täällä puhuttiin näistä maankäyttömaksuista, tuntuu kyllä aivan järkyttävältä lisärangaistukselta. Jos hallitus on viisas ja jos keskusta vielä jollakin tavalla haluaa selvittää tulevista vaaleista, niin sanoisin, että teidän tärkein tehtävänne on torpata kaiken maailman maankäyttömaksut ja muut sieltä. Niitä ei pidä laittaa lausuntokierroksille eikä ajatella, että tämä on sitten tulevalle hallituskaudella tehtäviä päätöksiä, vaan pitää nyt tällä hallituksella olla selkeä linja siitä, että suomalaista maanviljelijää ei ole enää varaa yhtään kurittaa minkäänlaisilla lisämaksuilla. On ymmärrettävä, että samanaikaisesti tässä talossa me kannamme huolta maailmanlaajuises-

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

ta, globaalista, ruokakriisistä ja ruoan riittävyydestä ja lannoitteiden riittävyydestä, ja sitten toisella kädellä meillä on koko ajan erilaisia esityksiä, joissa me olemme ajamassa tätä ruokaturvaa alaspäin ja esimerkiksi näitä meidän turvepeltojamme ja muita, eli emme ymmärrä sitä, että tällaisessa maailmanpoliittisessa tilanteessa näistä olisi pidettävä hyvä huoli.

Maataloustuottajan on voitava tehdä sitä, mitä hän parhaiten osaa, eli suomalaisen ruoan tuottamista. Sen sijaan tämä kasvava byrokratia ja säädösten ja lupa-asioitten lisääntyminen ovat kyllä monelle kohtuuton taakka. Tuntuu siltä, että koska sillä pelkällä ruoan tuottamisella ei enää tule toimeen, niin monta kertaa on niin, että joudutaan haalimaan erilaisia lisäelinkeinoja siihen kylkeen, ja siinä mielessä voi sanoa, että kun raha alkaa loppua, sitten on säästettävä ja kasvatettava tuotantoa ja yritettävä tehdä vaikka kuinka paljon erilaisia töitä ja muuta, ja se vaikuttaa myöskin viljelijöitten jaksamiseen ja henkisen kuorman kasvamiseen. Minun mielestäni, kun me täällä puhumme maa- ja metsätaloudesta, meidän ei pidä unohtaa, että ne ovat ihmisiä ne, jotka tekevät sitä maa- ja metsätaloutta, ja ymmärtää se, että tällainen jatkuva syyllistävä keskustelu heidän elinkeinonsa ympärillä myöskin vaikuttaa ihmisten jaksamiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

16.36 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Aivan kuten edustaja Essayah hyvin kuvasi, maanviljelijöiden parhaaminen ja samoin metsätalouden harjoittajien ja koko metsäsektorin mollaaminen tässä talossa ovat saaneet sellaiset mittasuhteet, joita en itse millään voi hyväksyä.

Ensimmäinen asia, mitä maankäyttösektorin ilmastopäästöistä ja hiilinielusta pitää tässä talossa tehdä, on korjata virheet. Minkä takia me edelleen sallimme Ilmastopaneelin puheenjohtajan Ollikaisen jatkuvat väärän tiedon levittämistilaisuudet — jopa tämän talon seinien sisällä? 15 miljoonaa tonnia, siitä me maksamme, turhasta, päästökaupamaksuja, ja turvepelloille, mistä tänään on paljon puhuttu, on laskettu kahdeksan miljoonan tonnin päästö. Sehän on aivan täyttä huuhaata.

Ensinnäkin puolet vuodesta pellot ovat lumen peitossa; ne kyseiset pellot ovat tuolla pohjoisempana. Eli silloin ei tule päästöjä mitään. Ja ne on laskettu Euroopan unionin keskivertoluvuilla elikkä sellaisilla luvuilla, jotka eivät Suomessa pidä paikkaansa.

Toisekseen Luonnonvarakeskushan tutki muutamia turvepeltoja ja vertasi niitä vastaaviin kivennäismaan peltoihin, eikä päästöissä juurikaan ollut eroja. Tätä ei tietenkään Luonnonvarakeskus lähde tutkimaan, koska tämä suuri puhallus paljastuisi, jos todistettaisiin, että päästöt ovat suurin piirtein samat. Kannattaa kaikkien tämän ympärillä hyppivien, niin edustajien kuin ministerienkin, muistaa se, että iso osa näistä turvepelloista — vanhimmat on raivattu 1500—1600-luvun vaihteessa, eikä sieltä tule mitään päästöjä — on multapeltoja. Vaan kun on sopiva poliittinen iskemäkirves, niin sitähan käytetään.

Toisekseen metsien oikea kasvu on hyväksyttävä kokonaisuudessaan hiilinieluksi, ja sitten niitä vähennyksiä ei saa tehdä sillä keinoin, että Suomi kärsii siitä. Ja kolmanneksi tietenkin sitten soiden sitoma koko hiilinielu pitää laskea Suomen hyväksi, se viisi miljoonaa tonnia, mikä sinne joka vuosi hiiltä sitoutuu. Onhan tämä aivan käsittämätöntä, että me olemme romuttamassa sekä suomalaisen maatalouden että metsäteollisuuden ja metsätalouden tuotannon. Sitten kun vielä lasketaan kaiken kukkuraksi tähän päälle se, että vielä täällä hurskaasti todistetaan, että me uusiutuvalla energialla tämä homma hoidetaan. Vaik-

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

ka kaikki Euroopan puut pistettäisiin tänäpäpä pinoon ja tehtäisiin hakkeeksi huomenna, niin se riittää reiluksi vuodeksi Euroopan mantereen energiantuotannon tyydyttämiseen. Yksi vuosi sillä juhlaa pidetään, sen jälkeen ei mitään.

Suomi tarvitsee, totta kai, metsäteollisuuden maksimituotannon. Me pystymme metsien hiilinieluja kasvattamaan, kun ensinnäkin laskemme ne oikein, toiseksi laitamme ne harvennushakkuut ajallaan kuntoon ja kolmanneksi, kuten ministeri Kurvinen esitteli, suometsät lannoitetaan viisaasti, millä pystytään helposti semmoinen viisi miljoonaa mottia vuotuista kasvua lisäämään. Sanotaan tuommoinen kymmenen miljoonan motin lisäkasvu vuositasona on kovin helppo tehdä. Nämä kun toteutamme, niin Suomi on käytännössä hiilineutraali. Se on jo nyt, mutta varsinkin sen jälkeen, jos se kymmenen miljoonaa mottia lisäämme metsien kasvua, se ihan varmasti on hiilineutraali.

Elikä ainoa tämän jatkuvan veivaamisen ja väärin tietojen levittämisen peruste on se, että tällä vihreät menettävät sen vipuvarren, jolla he vaativat lisää suojelua tähän maahan. Sanokaa minulle, mistä te, arvoisat vihreät, löydätte teidän perusteenne sille, että ennallistamalla suot me saavutamme jotakin. Kyllä me saavutamme, noin 40 kertaa paremman kasvihuonekaasun eli metaanin tulon ilmakehään. Metaani on 40 kertaa parempi kasvihuonekaasu kuin hiilidioksidi. Tälläkö te meinaatte maailman pelastaa? Se on sitten aatteellinen, niin iso puhallus, jollaista monikaan ei ole aikaisemmin historiansa aikana tehnyt.

Ja toinen suuri puhallus on tietenkin metsien ennallistaminen. Jos me halutaan se ainoa suomalainen todellinen hiilinielu tuhota ennallistamalla, niin se sitten pitää tehdä, mutta sitten koittavat semmoiset ajat tähän maahan, ettei ole ennen nähty. Sitten on nälkää ja kurjuutta, eläketurva on kyseenalaista ja sosiaali- ja terveydenhuollosta tingitään. Sitäkö te, arvoisat vasemmistoeidustajat, haluatte? En jaksa uskoa vielä tämän ruisleivän syönnin jälkeen, että näin olisi.

Sitten kolmantena vielä, kun katsotaan tätä nykyistä poliittista ilmapiiriä, niin on suorastaan kansanhuvi, että pystyykö joku keksimään vielä hullumman idean, jolla Suomen kansantalouden selkäranka murretaan. Suomi tarvitsee joka ainoan metsähehtaarin pysyäkseen hyvinvoivana valtiona, joka ainoan peltohehtaarin, myös turvepellot ja kivennäismaapellot, jotta voimme ruokkia kansamme ja tarjota puhtaita elintarvikkeita ympäri maailmaa kelle vain, kuka haluaa ostaa.

Tässä talossa jatkuvasti pyöritetään tätä ilmastohumppaa, jonka seurauksena on vain vallan siirtyminen Euroopan unionin kammareihin. Sieltä ovat tulleet LULUCF, taksonomia, nyt on ennallistamisasetus tulossa, ja kaikkien takana on se, että kyseinen organisaatio, Euroopan unioni, ei kunnioita sopimuksia, ei kunnioita Suomen perustuslakia millään lailla, ei omaisuudensuojaa, ei elinkeinovapautta eikä juuri mitään.

Voisin sanoa lopuksi, arvoisa puhemies, kun tämä Frans Timmermans... [Puhemies ko-puttaa] — Jos sallitaan pari lausetta. — Kun Timmermans ajaa näitä ennallistamisia, pitäisikö meidän Suomessa ruveta vaatimaan, että Hollannissa on ennallistettava se rannikko sinne, missä se alun perin oli, eli ne padot on Pohjanmereltä purettava, niin päästään siinäkin maassa ennallistamisessa oikealle tasolle.

Förste vice talman Antti Rinne: Tack. — Debatten och behandlingen av ärendet avbryts nu. Behandlingen av ärendet fortsätter under detta plenum efter att de övriga ärendena på dagordningen blivit behandlade.

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

Riksdagen avbröt behandlingen av ärendet klockan 16.42.

Riksdagen fortsatte behandlingen av ärendet klockan 19.30.

Talman Matti Vanhanen: Nu fortsätter behandlingen av ärende 5 som avbröts tidigare under detta plenum. — Debatt. Ledamot Kankaanniemi frånvarande, ledamot Eestilä frånvarande. — Ledamot Hassi.

19.30 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! On hieno asia, että uusi ilmastolaki velvoittaa tekemään myös maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman, ja on hyvä asia, että ensimmäinen maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma on tehty. Suomen pitäisi kuitenkin myös tällä alalla pystyä paljon enempään kuin mitä tämä suunnitelma sisältää.

Ilmastonmuutoksen hillinnässä on kaksi perusasiaa: ensinnäkin päästöjen vähentäminen ja toiseksi huolenpito hiilinieluista, jotka ovat pääasiassa metsien ja muun luonnon meille tarjoamia palveluita. Päästöjen vähentämisessä ollaan jo hyvässä vauhdissa. Sähkön ja kaukolämmön tuotannon päästöjen huippuvuosi oli 2003, ja sen jälkeen olemme vähentäneet näiden alojen päästöjä jo yli 70 prosentilla. Myös teollisuudessa noin muutoin päästövähennykset ovat vauhdissa. On rohkaisevaa nähdä, että teollisuudessa suunnitellaan esimerkiksi hiilen korvaamista teollisuusprosesseissa vedyllä ja tällä tavalla niiden muuttamista päästöttömiksi.

Mutta maankäyttöä ei voida unohtaa. Toivon, että ilmastolaki ja myöskin tämä suunnitelma antavat vauhtia näille asioille, aivan vastaavasti kuin ensimmäisen ilmastolain velvoite laatia liikenteen päästöttömyyteen tähtäävien toimien suunnitelma on pannut vauhtia liikenteen päästövähennyksiin, jotka ovatkin päässeet alkuun. Suomi on EU:ssa sitoutunut pitämään hiilinielun tämän vuosikymmenen ensimmäisellä puoliskolla noin 20 miljoonassa tonnissa vuosittain. Myöskin oma kansallinen ilmastolakimme, joka velvoittaa hiilineutraalisuuteen vuonna 2035, perustuu siihen, että hiilinielu saadaan noin 21 miljoonaan tonniin. Ikävä kyllä viime vuoden ennakkotiedot osoittavat, että hiilinielu sen sijaan, että se olisi pysynyt ennallaan tai hieman kasvanut, kuten oli tavoitteena, romahti 6 miljoonaan tonniin. Siis vaje viime vuonna siitä, missä pitäisi olla joka vuosi, oli 15 miljoonaa tonnia. Ja jos nyt sitten tänä vuonna ja kolmena tätä seuraavana vuonna ei päästä reilusti yli tämän 21 miljoonan hiilidioksiditonniin nieluun, se tulee kalliiksi käytännössä veronmaksajille, koska sitten Suomi joutuu ostamaan hiilinieluyksiköitä muista maista, mikäli niitä nyt sitten ylipäänsä on edes saatavissa, tai sitten vastaavasti tekemään suunnitelmia suuremmat päästövähennykset esimerkiksi liikenteestä, kuten tämän asian keskustelussa moni kollega jo on todennut.

Arvoisa puhemies! Totesin tämän keskustelun alkupuolella, että keskustelu metsistä, maankäytöstä ja hiilinieluista muistuttaa mielestäni sitä, millaista energiakeskustelua kävimme noin 20 vuotta sitten, kun energia-ala joutui ikään kuin uutena asiana kohtaamaan velvoitteen vähentää fossiilisten käyttöä ja vähentää hiilidioksidipäästöjä. Silloin kuulimme paljon sellaisia puheenvuoroja, että nyt on kysymys jostain erityisestä epäreiludesta Suomea vastaan: jos päästövähennyksiä pannaan toimeen, niin se tarkoittaa talouden ja teollisuuden ja työpaikkojen tuhoa. Mutta kuten sanoin, päästöjen vähentämisessä on päästy hyvälle tolalle. Elinkeinoelämän keskusliittokin on ottanut sen kannan, että nimen-

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

omaan ilmastoratkaisuja käyttöön ottamalla ja kehittämällä varmistamme oman taloutemme ja työllisyytemme ja tuotamme tuotteita, joilla on kysyntää myös muualla maailmassa. Vastaava lähestymistapa tarvitaan myöskin näihin maankäyttöasioihin.

Arvoisa puhemies! Keskustelussa ovat kollegat todenneet sen, että toimilla on hintalap-
pu, mutta niin on myöskin tekemättömyydellä. Kaikkein kalleinta on se, jos päästämme il-
mastokriisin kiihtymään.

Ihan viimeisenä asiana, arvoisa puhemies, haluaisin todeta sen, että minusta me voisim-
me lopettaa [Puhemies koputtaa] väitteet, että ilmastotoimien välttämättömyydessä maan-
käyttö- ja metsäalalla [Puhemies: Aika!] ja maataloudessa olisi kysymys viljelijöiden ja
metsänomistajien syyllistämisestä. Kysymys on tarvittavista politiikkamuutoksista.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Huttunen poissa. —
Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

19.36 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa puhemies! Meillä on siis käsittelyssä valtioneuvoston
selonteko maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmasta, ja tänään aikaisemmin päivällä jo
olikin meillä käsittelyssä kansalaisaloite ”Irti turpeesta” turpeen käytön lopettamiseksi, ja
sieltä vähän poimin eväitä myöskin tähän keskusteluun. Siellä puhuttiin hiilinieluista ja
turpeesta ja turvepelloistakin jonkin verran.

Ensin haluan sanoa, että nämä turvepellothan ovat hirmu tärkeät meidän kansalaisille,
koska esimerkiksi vuonna 21, kun oli kuiva kesä, oikeastansa meidän sato saatiin hyvin pit-
kälti näiltä turvepelloilta, ja se turvasi meidän huoltovarmuutta. [Tuomas Kettunen: Huo-
masimme sen Kainuussa myös!] Turvepellot ovat tämän vuoksi tärkeitä, ja mielestäni puhe
niiden ennallistamisesta on täysin sairasta. Se pitäisi ymmärtää, että ne ovat meille turva
huoltovarmuuden kannalta.

Aamulla, kun puhuttiin... — Miksi voin puhua tästä aloitteesta, niin se oli julkinen kuu-
leminen, ja se on myös nauhoitettuna. — Turpeesta luopumisen aloitteen tekijät kertoivat,
että 60 prosenttia suomalaisista tukee turpeen energiakäytön lopettamista. Minä uskon, että
he eivät itsekään ymmärrä silloin, mitä he sillä tarkoittavat, vaan he ovat seuranneet tätä
mielipuolista uutisointia, joka on jatkunut tämän turpeen ympärillä jo pitkään. Luulen, että
jos kansalaisilta kysyttäisiin, kuinka monta prosenttia kansalaisista haluaa, että suomalaiset
saavat nukkua yönsä lämpimässä kodissa, niin uskon, että lähes sata prosenttia ihmisistä
haluaisi turvata myöskin tämän energiahuoltovarmuuden ja lämpimät kodit meillä.

Siellä nousi esiin myös sitten tämä puuenergian käyttö. Se on kuitenkin semmoinen re-
hellisesti tunnustettava asia, että Suomen talous on jo vuosikymmeniä perustunut pitkälti
puu- ja paperiteollisuuden tuottoon, ja ne tarvitsevat myös puuta. Kuten edustaja Hosko-
nenkin täällä on usein maininnut, tällä hetkellä energiapuuksi menee semmoista puuta,
joka kelpaisi tuonne sahateollisuuteen tai paperiteollisuuteen. Sitä voi tällä lailla miettiä,
että jos turvetta ei saisi nostaa ja haluttaisiin, että käytettäisiin puuta siihen lämmitykseen
yhä enemmän, niin kyllä meidän metsät autioituisivat sitä vauhtia sitten, jos halutaan, että
samanaikaisesti myöskin paperi- ja puuteollisuus pyörivät.

Sitten siinä aamulla tuli esille semmoinen asia, että suot ovat osa Suomen hiilivarastoa.
Se on ihan totta, että ne ovat valtava hiilivarasto, mutta sitä turvetta kasvaa Suomessa huo-
mattavan paljon vuodessa lisää. Suomessa on niin isot pinta-alat ja käyttö on alhaisempaa,
niin sehän tarkoittaa sitä, että se hiilivarasto kasvaa koko ajan. Tämä on semmoinen asia,
mikä on vähän niin kuin unohtunut.

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

Pitäisi pyrkiä eroon polttoon perustuvasta energiantuotannosta. No, niin varmaan pitäisikin, mutta kun vielä ei ole olemassa semmoista ratkaisua, joka ei aiheuttaisi ympäristölle haittaa, eliikkä kaikki energiamuodot aiheuttavat jossakin päin maailmaa ympäristölle haittaa.

Sitten siellä nousi esille, että suolla on perhosia ja lintuja ja niihin vedotaan myös soiden suojelussa. Sitä minä olen ihmetellyt, että kun yleensä vihreät näistä paasaavat eniten, niin miksi Malmin lentoasema tuhotaan, vaikka sielläkin on perhosia ja lintuja ja se on todella... [Tuomas Kettunen: Hyvä kysymys!] — Se on todella iso kysymys. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä poissa. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

19.42 **Tuomas Kettunen kesk:** Kunnioitettu herra puhemies! Tosiaan keskustelussa maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma (MISU).

Täytyy nyt heti ensi alkuun kiittää, kun tässä salissa on suuren valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Hassi. Kävimme nimittäin suuren valiokunnan valtuuskunnalla Espanjassa Madridissa — todella hyvä reissu, keskustelua turvallisuuspolitiikasta, keskustelua myös energia-asioista, ja sielläkin ilmastomuutos tuli esille keskusteluissa. Mutta oli se, puhemies, myös lohduton näky, kun katseli Espanjan alankoja, kun siellä kuivuus oli syönyt niin sanotut vihreät nurmet. Nimittäin nurmikat eivät siellä vihertäneet, [Satu Hassi: Ilmastomuutos!] ja tämän tarkoittaa myös sitä, että kun vihreää nurmikkoa ei ole, niin silloin ei myöskään hiiltä sitoudu.

Edustaja Mäenpää kyllä ansiokkaasti nyt toi esille turvepellot ja sen, että nämähän pelastivat meidät kuivilta kesiltä. Ainakin tuolla Kainuussa meillä oli hyviä kokemuksia: kun turve kuitenkin sitoo sinne kosteutta matkaan, niin nurmipellot sitten kyllä kasvoivat, ja sitä kautta saatiin myös rehua nautakarjatalouksien suuntaan. Eliikkä se kertoo siitä, että näillä turvepelloilla on iso merkitys eritoten kuivana ajanjaksona.

Se, puhemies, täytyy todentaa, että ilmasto muuttuu. Se tosiaan huomattiin siellä Espanjan-matkalla. Mutta mitä tulee maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmaan, täytyy kyllä nyt muistuttaa, että kyllä näitä keskeisiä ilmastotoimenpiteitä on jo nyt käynnissä. Täytyy siitä kiittää myös keskustaa, nimittäin joutoalueiden metsitystuki on käytössä tällä hetkellä, turvemaametsien tuhkalanhoitus, Metsähallituksen omistajapoliittisten linjausten toimeenpääntö sekä maankäyttösektorin Hiilestä kiinni -tutkimus- ja kehittämistoiminta. Tätä tutkimus- ja kehittämistoimintaa pitää tehdä, eritoten kiihkottomasti ottaen huomioon kaikki tutkittu tieto, ja sitä kautta edistää sitä, että hiiltä sitovat metsät myös kasvavat siellä turvepohjaisissa metsissä.

Arvoisa puhemies! Täytyy nyt muistuttaa siitä, että kun tässä ajassa puhutaan voimakkaasti huoltovarmuudesta, niin kyllä huoltovarmuus ja päästöjen vähentäminen edellyttävät, että Suomi on edelleen ja jatkossa kauttaaltaan elinvoimainen, koska se huoltovarmuustoiminta, mitä tulee maatalouteen, mitä tulee metsätalouteen, tulee tuolta maaseudulta, maakunnista. [Puhemies koputtaa] Siitä on pidettävä huoli, että asianmukainen päätöksenteko myös tämän tulevaisuudessakin turvaa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

19.45 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Lyhyesti vähän tilastoista, kun täällä monessa puheenvuorossa on käytetty semmoista argumenttia, että hiilinielu on metsästä hävinnyt. Se on kyllä suurimpia harhaanjohtavia tietoja, mitä viime aikoina olen kuullut.

Katsotaan tilastoja — nehan ovat lahjomattomia. Metsäntutkimuslaitoksen elikkä nykyisen Luken tilastot laskin yhtenä iltana, kun oli aikaa jäänyt hieman yli. Luonnonvarakeskuksen tilastoista, alun perin Metsäntutkimuslaitoksen tilastoista, vuosien 2000 ja 2020 välisenä aikana poistuma metsistä jäi alle 70 miljoonan motin. Elikkä joka vuosi jäi säästöön reilut 30 miljoonaa kuutiota puuta. Ja nyt sitten yhden vuoden perusteella täällä hötkyllään, että pitää lopettaa kaikki muu taloustoiminta ja ruveta ilmastonmuutosta pelkäämään. Sehän on suurin, pahin mahdollinen, virhe, mitä me tässä tilanteessa voisimme tehdä. Meidän tulee hoitaa ne harvennusmetsät kuntoon, hoitaa taimikot kuntoon, uudistaa vanhat metsät, panna uusi metsä kasvamaan.

Kaikki me tässä istuntosalissa ja tässä talossa näimme viime kesänä Euroopassa sen haitallisen ilmiön, joka johti valtaviin metsätuhoihin. Niiden metsätuhojen syynä oli kaksi asiaa: toinen olivat yli-ikäiset, huonokuntoiset metsät, ja toinen olivat hoitamattomat metsät. Molemmissa tapahtui valtavia tuhoja, ja sitä haketta muuten ajettiin Suomeen laivalas-teittain. Keski-Euroopasta Suomeen päin niitä tuli tietävästi Baltian maiden kautta muun muassa.

No, kuitenkin tämä todistaa vääjäämättä sen tosiasian, että jos me haluamme, että Suomen metsät kestävät ja toimivat edelleen vuosikymmeniä eteenpäin hiilinieluna, meidän on hoidettava niitä, meidän on uudistettava niitä, ja ministeri Kurvinen mainitsi omassa esitelypuheenvuorossaan, että tuhkalanhoituksella suomalaisille pystymme lisäämään metsien kasvua helposti kymmenen miljoonaa mottia vuodessa. Elikkä silloin meidän metsien kasvu on varmasti niin raju, ja kun rehellisesti teemme sen homman, niin kyllä minä edelleen vaadin, että Ilmastopaneelin Ollikaisen pitää oikaista ne hänen jatkuvasti kertomansa väärät tiedot Suomen päästöistä. [Tuomas Kettunen: Juuri näin!] Ne pitää oikaista. Siellä on se soiden, turvepeltojen, kahdeksan miljoona tonnia, joka on varmasti väärä tieto. Arvoisa puhemies, edelleen kysyisin, miksi tässä talossa sallitaan se, että tänne tuodaan jatkuvasti väärää tietoa ja sen perusteella tehdään vääriä päätöksiä. Lopputulemana on sitten se, että sen maksavat eläkeläiset vähistä eläketuloistaan ja lapsiperheet, jotka ovat vielä tiukem-malla.

Arvoisa puhemies! Ensi talven jälkeen on ihan varmaa, jos nykyisellä politiikalla men-nään, että meillä on kamala kriisi edessä. Valtava velkakriisi kaatuu nousevina korkoina, koteja menee pakkohuutokaupassa nurin, ihmiset velkaantuvat, joutuvat muuttamaan, elä-mä menee hyvin ankeaksi. Toivon, arvoisa puhemies, että näissä puheenvuoroissa — kyllä me voimme täällä lämpimiksemme puhua ihan mistä vaan — muistetaan totuus. Kaikkea voi puhua, mutta totuus pitää pitää mielessä. Ja nimenomaan, että ei puhuta sitä, mikä ei pidä paikkaansa, vaan katsotaan hieman myös tilastoja.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kaunisto, olkaa hyvä.

19.48 **Ville Kaunisto kok:** Arvoisa puhemies! Kun täällä puhutaan maataloudesta, met-sistä ja Euroopan unionista, niin helposti Euroopan unionista kun keskustellaan, kun asiat ovat vaikeita, me toteamme, että Euroopan unioni on joku möhkäle, joka toimii irtonaisena kaikesta, eikä sille kukaan mitään voi. No todellisuudessa tässä on erittäin ikäviä piir-

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

teitä tällä hetkellä hallituksen kyvyssä pitää suomalaisten puolia etenkin, mitä tulee met-siin. Ja kysymys on nimenomaan ennakkovaikuttamisesta, siitä, että hallituksella on kanta ajoissa, mitä halutaan, mikä on Suomen parhaaksi, eikä niin, että siinä vaiheessa, kun by-rokratian ja päätöksenteon pyörät pyörivät jo, hallitus hakee kannan ja on auttamatta myö-hässä tässä asiassa.

Tässä esimerkkejä kyllä piisaa, mutta kyllä on pakko nostaa vielä tämä ennaltamisase-tus, joka nyt etenee, ja se, miten on mahdollista, että Suomi jäi tässä unholaan. Miten on mahdollista, että Ruotsi esimerkiksi toimi välittömästi kesällä ja meidän hallitus, en tiedä, unohti hoitaa asian, ei kyennyt hoitamaan asiaa tai koki, että ennaltamisasetus on se, mitä halutaan, mitä toivotaan. Ja tämä on tietenkin yksi ihan oleellinen vaihtoehto, että täytyy tulla tähän lopputulokseen, että voi olla, että tämä ennaltamisasetus on se, mitä Suomen hallitus nimenomaan haluaa edistää, ja keskustapuolue siinä mukana. [Tuomas Kettunen: Myös kokoomuksen meppi Pietikäinen haluaa sitä!]

Se, mikä siinä on huolestuttavaa, on, että jos oltaisiin toimittu ajoissa, meillä olisi edus-kuntana ollut mahdollisuus tehdä se toissijaisuushuomautus, jolla me oltaisiin vaikutettu. Jälleen kerran palaan siihen puheen alkuosaan, että helposti puhutaan EU:sta jonain asia-na, mihin ei pysty vaikuttamaan. Sinne pitää pystyä vaikuttamaan. On velvollisuus vaikut-taa. [Tuomas Kettusen välihuuto] Ei pysty sen selän taakse menemään asiassa, jos ei olla edes oltu mukana niissä keskusteluissa silloin kun niitä on käyty, ja tämä on erittäin huo-lestuttavaa. Minun mielestäni tämä pitäisi kyllä perata ihan viimeiseen saakka, mikä tässä on se hallituksen linja ja minkä takia näin ollaan toimittu, koska tämä on valtava kysymys Suomen tulevaisuuden kannalta, tämä ennaltamisasetus — niin haastava termi kuin se on-kin. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

19.51 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Jatkan vielä tästä valtioneuvoston selon-teosta maankäytön sektorin ilmastosuunnitelmasta.

Tässä on hyviä puheenvuoroja tullut, ja taisi olla edustaja Kettunen, joka sanoi, että il-masto muuttuu jollakin tavalla. [Tuomas Kettunen: Kyllä, ja on muuttunut jo pitkän ai-kaa!] Se on ihan totta, että ilmasto muuttuu. Sitä ei kukaan kiistä. Se on ihan varma asia.

Nyt kun puhutaan ennallistamisesta ja ennallistamisasetuksesta, niin kun luin sitä teks-tiä, siellä oli joku sellainen lause, että meidän pitää kaikki ennallistaa takaisin, mutta min-ne, mihin aikakauteen? Tuolla naapuritalossa Kansallismuseossa oli seinällä semmoinen taulu, jossa luki, muistaakseni se oli näin, että Suomea peitti kilometrien paksuinen jää, 18 000 vuotta sitten se alkoi sulaa. Eli tässä ennallistamisessa pitää kiinnittää huomiota myös siihen, mitä me haaveillaan. Meidänhän pitää poistaa kaikki autot ja muukin täältä, jos me halutaan palata ajassa jonnekin asti, ja jos me kaikki halutaan ennallistaa, niin kai tänne semmoinen jääkin pitää sitten hankkia jostakin. No, nyt ensi talvena se saattaa tulla. Meillä saattaa olla kylmä sen takia, kun hallitus on romuttanut muun muassa turpeen käy-tön energiantuotannossa. [Tuomas Kettunen: Onneksi turvetta on nostettu tänä kesänä!]

Arvoisa puhemies! Tuo Kettusen välihuuto — hän sanoi, että turvetta on nostettu tänä kesänä — pitää sinänsä paikkansa, että turvetta on nostettu, mutta te tiedätte, arvoisa edus-taja Kettunen, minä tiedän sen, että tiedätte, että tällä hetkellä turvevarastot ovat naurettavan pienet. Huoltovarmuuskeskuksella sitä on tällä hetkellä hallussaan 2,1 terawattituntia, jolla ei pitkälle pötkitä.

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

Mutta se, mistä halusin puhua, on ruokaturva ja siihen liittyvä huoltovarmuus. Tämä sairaallosainen keskustelu tästä ilmastohumpasta on jatkunut jo niin pitkään, että siinä on lähdetty hakemaan syyllisiä joka paikasta, ja erityisesti maanviljelijöitä on syyllistetty myös tässä peltojen ja turvepeltojen omistajina ja lehmien omistajina, kun nekin päästävät ja aiheuttavat päästöjä. Tämä, että tällaisella sairaallosaisella puheella syyllistetään ihmisiä, maanviljelijöitä, pitäisi pysäyttää heti erityisesti nyt, kun olemme tämmöisessä kriisitilanteessa. Meillä on ollut ensin korona, ja nyt on tuo sota tuossa naapurimaassa. Venäjän hyökkäys Ukrainaun saattaa vaikuttaa hyvin oleellisesti Euroopan ruokaturvaan. Onkin ollut ikävä katsoa sitä, miten maanviljelijöiden semmoinen aikaisempi maausko ja semmoinen sukutilan jatkamishalu ovat rappeutuneet ja rapautuneet, ja nyt osittain koetaan, että metsänhoito, maanviljelys, turvepellon omistaminen tai eläinten omistaminen on jonkinlaista rasiitetta, josta media tämän punavihreän kuplan ulkopuolella kirjoittaa ja syyllistää heitä. Tämä tulee aiheuttamaan mitä suurimmalla todennäköisyydellä sen, että kotieläintilat vähenevät, ja hetki kun jatketaan tätä vihreää politiikkaa, voidaan todeta, että meillä ei ole enää ruokaa, suomalaista, puhdasta ruokaa, mitä syödä. Siellä maataloudessa myöskin kuiviketurve on yksi aivan kauhea syyllinen.

Jollakin lailla toivoisin, että tämä punavihreä hulluus pysähtyisi ja loppuisi tästä maasta. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

19.56 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! On käytetty todella hyviä puheenvuoroja tänään. Edustaja Hoskonen sanoi aivan oikein, että tilastot eivät valehtele. Mitä tulee metsien käyttöön, niin hiilinielut tulevat kasvamaan, kun nuorta metsää hoidetaan asianmukaisesti, hoitorästit tehdään elikkä harvennushakkuut toimitetaan. Ja kun on vähän vanhemmasta metsästä kyse, sitten otetaan se vanhempi metsä käyttöön niin, että se tyvitukki, joka on niin sanottua kultaa, saadaan suomalaisen puurakentamisen kautta myös mukaan, ja sitä kautta sitten saadaan näitä niin sanottuja hiilivarastoja tähän maahan.

Edustaja Mäenpää, aivan oikein, minä tiedän, että te tiedätte, ja te tiedätte, että minä tiedän, että turvetta on saatu nostettua, mutta ei tarpeeksi. Kyllä me varmasti tulemme ensi talven selviämään, mutta entäpä sitten se vuoden 2023 talvi. Siitä meidän tulisi olla huolissamme ja sen mukaisesti tehdä asianmukaista politiikkaa, että myös turvetta saadaan polttokattiloihin vuonna 2023.

Arvoisa puhemies! Täällä ilmasto- ja energiastrategiapaperissa on todella hyvin tämä asia tuotu esille sivulla 107. Itse asiassa luen sen tästä: ”Turpeen kysyntä on kuitenkin viime aikoina laskenut niin nopeasti ja rajusti, että turpeen saatavuus ja siten myös sen rooli pitemmän aikavälin huoltovarmuuspolttoaineena alkaa olla uhattuna.” Aika hyvin kirjattu. Kannattaa lukea tämäkin selonteko.

Puhemies! Edustaja Mäenpää nosti myös ansiokkaasti aikaisemmassa puheenvuorossa esille sen, että kun me keskustelemme nyt maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmasta, niin olen kyllä todella surullinen siitä, että pääkaupungissamme ei ole jatkossa lentokenttää. Malmin lentokenttä tuhottiin rakentamisen tieltä. Kyllä se nyt vähän ihmetyttää ja kummastuttaa, että tämmöinen maakunnan keskustalainen on täällä suuressa salissa puolustamassa Malmin lentokenttää ja juurikin sitä uhanalaista niittyä, joka nyt jää rakentamisen alle. Siellä on, kuulkaa, monia perhoslajeja, jotka nyt helsinkiläisen maankäyttösektorin toiminnan seurauksena tuhoetaan täysin. Ja mitä tulee siihen Malmin lentokenttään, tämä

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

olisi ollut todella tärkeä solmukohta tulevaisuuden päästöttömälle lentoliikenteelle. Nimitäin sähkölentokoneet tulevat mullistamaan saavutettavuuden, mullistamaan liikenteen, ilmailuliikenteen. Ja helsinkiläisellä, minun mielestäni täysin tulevaisuuteen katsomattomalla politiikalla [Puhemies koputtaa] tuhottiin Malmin lentokenttä, tuhottiin, arvoisa puhemies, hieno niitty, missä perhoset asustavat. [Juha Mäenpää: Ehkä se joskus ennallistetaan!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hassi, olkaa hyvä.

19.59 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Olen ollut yli 30 vuotta yhteensä eduskunnassa ja Euroopan parlamentissa ja olen kohdannut lukuisia vaiheita, joissa jonkun elinkeinolan ympäristövaatimusten tiukentamista on vastustettu sillä perusteella, että se olisi kansallisen edun vastaista. Kuitenkaan en muista yhtään sellaista kertaa, jossa oikeasti se, mitä tapahtui, kun uusi ympäristösääntely oli säädetty, olisi aiheuttanut mitään vahinkoa Suomelle ja Suomen taloudelle, päinvastoin. Esimerkiksi energiaan ja teollisuuteen liittyvät ympäristötoimet ovat paitsi vähentäneet päästöjä myös olleet hyödyksi Suomen kansantaloudelle.

Mitä tulee sitten tutkimustuloksiin esimerkiksi maankäytön ilmastopäästöistä, niitähän meille tuottavat maan parhaat tutkijat. Mielestäni meillä kansanedustajilla ei ole pätevyyttä,ellemme nyt sitten itse satu olemaan juuri kyseisten alojen tutkijoita, kyseenalaistaa näitä päätöksiä, ja Ilmastopaneelin tehtävä on nimenomaan tuoda näitä asioita meidän tietoomme. Se on lailla säädetty Ilmastopaneelin tehtävä. [Hannu Hoskonen: Se voi olla väärä, se tieto!]

Luontokadon hillintä on myös suomalaisten etu. Meidänkin, kuten kaikkien ihmisten, etu on se, että planeetta säilyy sellaisena, että ihmisyyhteiskunnat voivat siinä elää, ja se on mahdollista vain, jos saamme hillittyä sekä ilmastomuutoksen että luontokadon.

Minusta on tosi valitettavaa, että tässä keskustelussa jatkuvasti heitellään sellaisia ikään kuin joko—tai-vaihtoehtoja. Nehän eivät perustu todellisuuteen. Esimerkiksi turvepellot: Me tiedämme, että turvepellot aiheuttavat yli puolet [Hannu Hoskonen: Ei pidä paikkaansa!] koko maatalouden ilmastopäästöistä, mutta kukaan ei ehdota, että ainakaan kertaheittolla lopetettaisiin kaikilla turvepelloilla viljely. Luken suositus — mielestäni järkevä — on se, että niillä turvepelloilla, joilla viljely ei nytkään ole kannattavaa, tehtäisiin jotain muuta. Se olisi taloudellisesti edullisin tapa vähentää päästöjä maankäytöstä ja maataloudesta. Ja nimenomaan taloudellisesti edullisimpia keinoja ilmasto- ja luontotoimien tekemiseen meidän pitäisi hakea ja tukea.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

20.02 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Kaunisto nosti tämän ennallistamisen esille. Se on nyt vakava paikka Suomelle, kuinka tässä tulee käymään. Se juna meni jo. Kun siihen ekaa kertaa pystyi vaikuttamaan, se meni vähän ohi Suomelta. Mutta se mahdollisuus ei ole ohi, vaan siihen voidaan vielä vaikuttaa, ja se onkin tärkeää, mitä nyt seuraavaksi tehdään. Metsiemme päätösvalta, se, mitä me teemme metsillemme, kuuluu kansallisesti Suomelle totaalisesti tulevaisuudessakin. Siihen täytyy panostaa ehdottomasti.

Edustaja Kaunistolle sanoisin myös, että on tärkeää, että myös tuolla Brysselissä mepit ovat vähän samansuuntaisina esittämässä Suomen ajatuksia ja sitä, mitä Suomessa ajatel-

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

laan asioista, ja yhtenäisesti, joten rivien tarvitsisi sitten olla suorat myös kokoomuksella siellä. [Tuomas Kettunen: Juuri näin!] Toivon, että ovatkin. Perussuomalaisilla on ollut aina tämä sama ajatus, että Suomen etua pitää vahvasti siellä ajaa, ja niin teemmekin.

Myös Malmin lentokenttä -asia vähän ihmetyttää, että se meni näin. Kyllähän se olisi pitänyt säästää ehdottomasti.

Sitten otan vielä tämän turpeen. Siitä on tehty nyt vähän semmoinen kirosana. Ja kuinka paljon on pidetty puheita turpeesta, kuinka paljon se on kirvoittanut mielipiteitä tämän vuoden aikana: satoja, tuhansia puheenvuoroja. Turpeesta on tehty enemmän mörkö kuin se todellisuudessa on. On vedottu, että on tutkimustietoa, mutta kyllä on sitä toistakin tutkimustietoa, joka ei ole ollenkaan niin tuomitsevaa. Suomi tarvitsee, varsinkin tällä hetkellä, turpeen noston lämmitysturpeeksi. Se on meidän huoltovarmuuttamme, ja on sääli, että nyt on tilanne se, että ei sitä niin vain nostetakaan, koska näitä laitteita on jo tuhottu ja myyty. Niin paljon kuin sitä tarvittaisiin nyt, sitä ei varmaan pystytäkään edes nostamaan. [Tuomas Kettunen: Kyllä sitä pystytään!]

Ja se kysymys kuivikkeesta ja kasvuturpeesta — monta kertaa perussuomalaiset ovat sitä kysyneet ja moni muukin täällä: mitä on tilalle antaa tällä hetkellä niille, jotka pitävät eläimiä, ja niille, jotka ovat puutarhaviilijöitä? Ei ole mitään korvaavaa tällä hetkellä. Mikä on heidän tulevaisuudennäkymänsä omasta ammatistaan, jos ei ole edes tähän esittä mitään? Kuivike- ja kasvuturvettahan nousee sitten lämmitysturpeen noston yhteydessä sivutuotteena. Niitä ei taloudellisestikaan kannata yksin nostaa.

Myös tämä antibioottiturva eläimille: [Puhemies koputtaa] toivoisin, että vihreät ymmärtäisivät tämän asian myös kuiviketurpeen kannalta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Jokohan puhemies tohtii sanoa, että vielä edustaja Kaunisto, olkaa hyvä?

20.06 Ville Kaunisto kok: Kiitos, puhemies! Edustaja Kettunen ja edustaja Mäenpää tietävät, mitä he tietävät ja mitä toiset tietävät, mutta se, mitä minä en tiedä edelleenkaan, on se, mikä se hallituksen linja on tässä ennaltamisasetuksen kohdalla. Ja tähän on — ollaan siitä asetuksesta mitä mieltä tahansa — vähän niin kuin kuluttajansuojan vastainen siinä mielessä, että miten äänestäjäkään tietää, mitä asioita hallitus haluaa edistää. Meillä tänään ministeri Kurvinen mainosti salissa — erittäin tärkeää sinänsä —, että on perustettu metsäystävällisten maiden joukko. Se on hyvä duuni, mutta kun puhutaan asiasta, joka on nyt tehty kuluneella viikolla, vai viime viikolla, ja kaikki tämä olisi pitänyt tapahtua useampi kuukausi sitten, niin tulee vähän sellainen olo, ettei ihan varmuudella tiedä, mikä se yhtenäinen linja on, mikä hallituksella tässä asiassa on, että onko yksi virallinen linja, jota toteutetaan, ja sitten siihen päälle tehdään tällaisia piilottavia tekijöitä. Niin kuin sanoin, minun mielestäni nyt on Suomen kannalta olennaista, että se hallituksen linja olisi Suomen edun mukainen ja sitä edistettäisiin Euroopan unionissa, mutta tämän kokonaisuuden kannalta, äänestäjien kuluttajansuojan kannalta, on aivan kriittistä, että me tiedetään edes, mitä hallitus yrittää. Se on se huolestuttava asia tällä hetkellä. Minä en tiedä, ja minä toivoisin kovasti tietäväni, koska silloinhan me voitaisiin tästä asiasta käydä sitä keskustelua ja rakentaa sitä parempaa tulevaisuutta, ottaa oppositio siihen mukaan. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kettunen näytti kymmenen sekunnin puheenvuoroa.

Punkt i protokollet PR 112/2022 rd

20.08 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Juurikin näin. Kun nimi mainittiin, niin on pakko vastata edustaja Kaunistolle siitä, mikä on hallituksen linja, mikä on eduskunnan linja. No, sehän on selvä linja — sen pitää olla meillä kaikilla tässä salissa yhteinen selvä linja. Mitä tulee ennallistamisasetukseen ja ylipäättään metsien käyttöön, luonnonvaroja ei voi eikä saa museoida. Senhän pitää olla meillä ihan selvä linja. [Juha Mäenpään välihuuto] Nyt täytyy muistaa, mistä me saamme tähän maahan kansantalouteen tuloja. Ne tulevat maataloudesta, ja ne ovat aikoinaan tulleet metsätaloudesta, ja niin ne tulevat tulevaisuudessakin. Metsätaloudella on aikoinaan maksettu sotakorvaukset, ja niin me tulemme tulevaisuudessa maksamaan myös nämä lainat, mitä on useamman hallituskauten aikana otettu. Metsätaloudella me tulemme niitä lainoja maksamaan takaisin.

Ja mitä tulee tähän EU:n ennallistamisvaateeseen: Kyllähän se koskee Suomessa miljoonia hehtaareja, joista vesistöjen, metsien, soiden, turvepeltojen osuus olisi kaikista suurin. Kyllähän kaikille meille edustajille — oli kyse hallituspuolueista tai oppositiopuolueista — pitää olla selkeä linja sen suhteen, että tämmöiset ennallistamisvaateet tulee ja pitää torpata, ja päätösvalta, mitä tulee metsien käyttöön, tulee olla kansallisissa käsissä. Tämä on selvä asia.

Mutta kun mennään sinne Euroopan unionin tasolle, niin yritin tuolta etsiä vanhan uutisen vuodelta 2016, ja tämän oli Verkkouutiset uutisoinut: EU-mepeistä kaikista eniten omiaan vastaan äänestää Sirpa Pietikäinen, kokoomuksen europarlamentaarikko, ja hän on äänestänyt tässäkin asiassa vastaan. Joten nyt tulisi myös kokoomuksen pitää huoli, että myös teidän mepit äänestävät Suomen etujen mukaisesti tulevaisuudessa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Ja vielä edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

20.10 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Nyt kun tuo edustaja Kettunen intoutui puhumaan ja kaivelemaan kaikkia vanhoja menneitä, niin minä haluaisin kuitenkin katsoa tulevaan. Te sanoitte, että meillä kaikilla tässä salissa on sellainen käsitys, että tämä ennallistamisasetus pitää torpata — näin ymmärsin ja nyökkäsitte siinä. [Tuomas Kettunen: Kyllä!] Minä olen kanssanne ihan samaa mieltä, mutta entä edustaja Hassi, onko esimerkiksi hän samaa mieltä, se minua kiinnostaisi. Kun te nyt puhutte ikään kuin hallituksen suulla sieltä takapenkistä näin illalla ja minä puhun täällä oppositiossa tästä asiasta, niin olisi tietenkin kiinnostanut, onko koko hallitus samaa mieltä teidän kanssanne, edustaja Kettunen.

Riksdagen avslutade debatten.

Ärendet remitterades till jord- och skogsbruksutskottet, som ekonomiutskottet och miljöutskottet ska lämna utlåtande till.